Wat vinden inwoners belangrijk bij de mogelijke komst van een opvanglocatie aan De Beverspijken in De Vutter?

Uitkomsten van een raadpleging voor de gemeente ’s-Hertogenbosch

13 augustus 2026

POPULYTICS
What would you do?

Colofon

Dit onderzoek is uitgevoerd door Populytics in opdracht van gemeente ’s-Hertogenbosch.

Populytics is een spin-off van de TU Delft. Wij zijn een wetenschappelijk, onafhankelijk onderzoeksbureau gevestigd in Amsterdam. Populytics heeft ervaring met burgerparticipatie op diverse thema’s, waaronder het thema Asiel & Migratie. Meer informatie over ons en onze andere onderzoeken is te vinden op www.populytics.nl.

Auteurs

Mark Beumer (mark@populytics.nl)
Charlotte Spit
Toke van Telgen

Datum

13 augustus 2026

Versie

Definitief

Contact

Populytics b.v.
Strawinskylaan 339
1077 XX Amsterdam
info@populytics.nl

Samenvatting

2.018 inwoners in het gebied rondom De Beverspijken 2 dachten mee over het voornemen van de gemeente om 50 minderjarige asielzoekers op te vangen

- **Raadpleging over het opvangen van 50 minderjarige asielzoekers aan De Beverspijken 2 in de gemeente 's-Hertogenbosch.** In juli 2026 hebben 2.018 inwoners van het gebied rondom De Beverspijken 2, gelegen op bedrijventerrein De Vutter in de wijk Engelen, meegedaan aan een raadpleging over het voornemen van de gemeente om daar een opvanglocatie voor 50 minderjarige asielzoekers tussen 15 en 18 jaar oud (AMV'ers) te realiseren. In de raadpleging konden inwoners zich uitspreken over wat zij van het voornemen vinden, afspraken prioriteren en overige wensen, zorgen en ideeën aandragen. De uitkomsten van deze raadpleging zijn door herweging representatief voor het aangeschreven gebied op de kenmerken gender, leeftijd en opleiding. De gemeente gebruikt de resultaten bij het opstellen van het Leefbaarheidsplan. 72% van de deelnemers heeft niet eerder zijn of haar mening gegeven over dit onderwerp aan de gemeente 's-Hertogenbosch.

- **Meer dan de helft van de inwoners is het oneens met het voornemen van de gemeente (figuur 0.1), de redenen verschillen.** In de motivaties die deelnemers geven, zijn er verschillen zichtbaar over welke aspecten van het voornemen mensen het oneens zijn:
  - Niet eens met het opvangen van asielzoekers in algemene zin.
  - Wel eens met het opvangen van asielzoekers, maar niet op deze locatie. Liever zien mensen bijvoorbeeld een locatie die niet langs een toegangsweg ligt of waar meer toezicht is.
  - Wel eens met het opvangen van asielzoekers op deze locatie, maar niet deze doelgroep (minderjarigen). Liever zien mensen bijvoorbeeld dat er gezinnen worden opgevangen.
  - Wel eens met het opvangen van asielzoekers op deze locatie en/of deze doelgroep, maar niet als dit de vorm van een procesopvanglocatie (POA) heeft. Liever zien mensen bijvoorbeeld dat op deze locatie langer dezelfde asielzoekers verblijven.

- Deelnemers die het (helemaal) eens zijn met het voornemen van de gemeente wijzen met name op een morele plicht om mensen (met name kinderen) op te vangen. En dat het eerlijk is als iedere gemeente bijdraagt aan de opvang in Nederland.

- **Gedeelde zorg: begeleiding van de AMV'ers.** Zowel inwoners die het (helemaal) eens als (helemaal) oneens zijn met het voornemen van de gemeente, roepen op tot goede begeleiding van de AMV'ers. Enerzijds om overlast te voorkomen, anderzijds om te zorgen dat de AMV'ers zelf genoeg ondersteuning krijgen. Dat betreft o.a. taal, normen en waarden, inburgering en traumaverwerking.

Figuur 0.1. Inwoners over het voornemen van de gemeente

"De gemeente 's-Hertogenbosch wil samen met het COA 50 asielzoekers in de leeftijd van 15 tot 18 jaar opvangen aan De Beverspijken 2 op bedrijventerrein De Vutter. Dat is het voornemen van de gemeente. Hoe kijk je tegen dit voornemen aan? Ik ben het…"

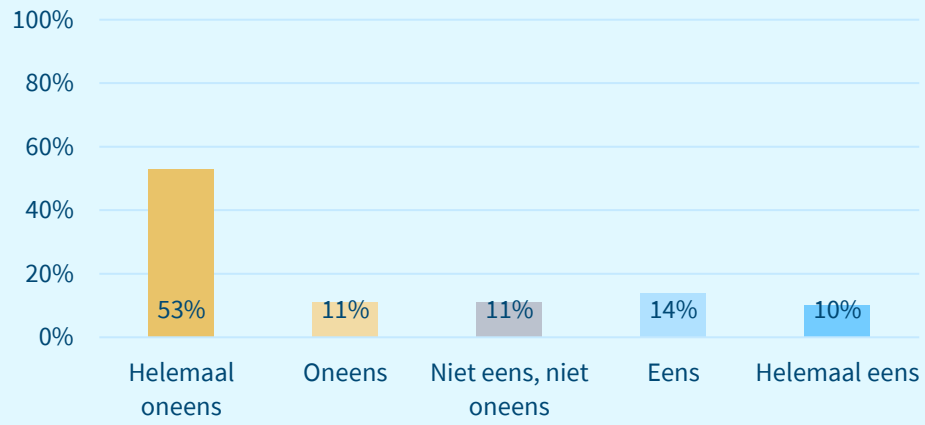

De resultaten laten een nadruk zien op het onderwerp veiligheid

- Inwoners konden in de raadpleging 25 punten verdelen over vijf onderwerpen waar de gemeente afspraken over kan maken als zij een opvanglocatie realiseert. Hoe meer punten, hoe belangrijker het onderwerp.
- **Brede steun voor inzet op afspraken over veiligheid (figuur 0.2).** De uitkomsten laten zien dat verschillende (groepen) inwoners soms verschillende prioriteiten stellen als het gaat over afspraken. Maar veiligheid wordt door alle groepen inwoners, ongeacht hun houding tegenover het voornemen van de gemeente, als voorwaarde gezien.
- **Evalueren en informeren krijgen minder prioriteit dan veiligheid, maar gelden voor de meeste inwoners wel als voorwaarde.** Het wordt gezien als vanzelfsprekend dat er goed geïnformeerd en geëvalueerd wordt. Er wordt in de raadpleging op verschillende plekken onvrede geuit over de communicatie tot nu toe. Sommige deelnemers geven een verlaagd vertrouwen in de gemeente aan. Hierover wordt aangegeven dat er te weinig communicatie is geweest, te laat en onvolledig. Er wordt een behoefte geuit aan meer informatie over hoe de opvanglocatie is gekozen, welke alternatieven zijn afgewogen, hoe lang asielzoekers mogen blijven (is het een POA of niet), en meer.
- **Afspraken over inburgeren worden met name geprioriteerd door inwoners die het (helemaal) eens zijn met het voornemen van de gemeente of hier neutraal over denken.** Voor hen is dit een voorwaarde, terwijl deelnemers die het niet eens zijn met het voornemen aangeven dit minder belangrijk te vinden.
- **Afspraken over contact tussen inwoners en asielzoekers zijn significant minder hoog geprioriteerd dan de andere afspraken.** We zien dat hoe meer een inwoner het eens is met het voornemen van de gemeente, hoe meer behoefte er is of belang er wordt gehecht aan het zorgen voor contact tussen inwoners en asielzoekers.

Figuur 0.2. Prioritering afspraken – Gemiddeld

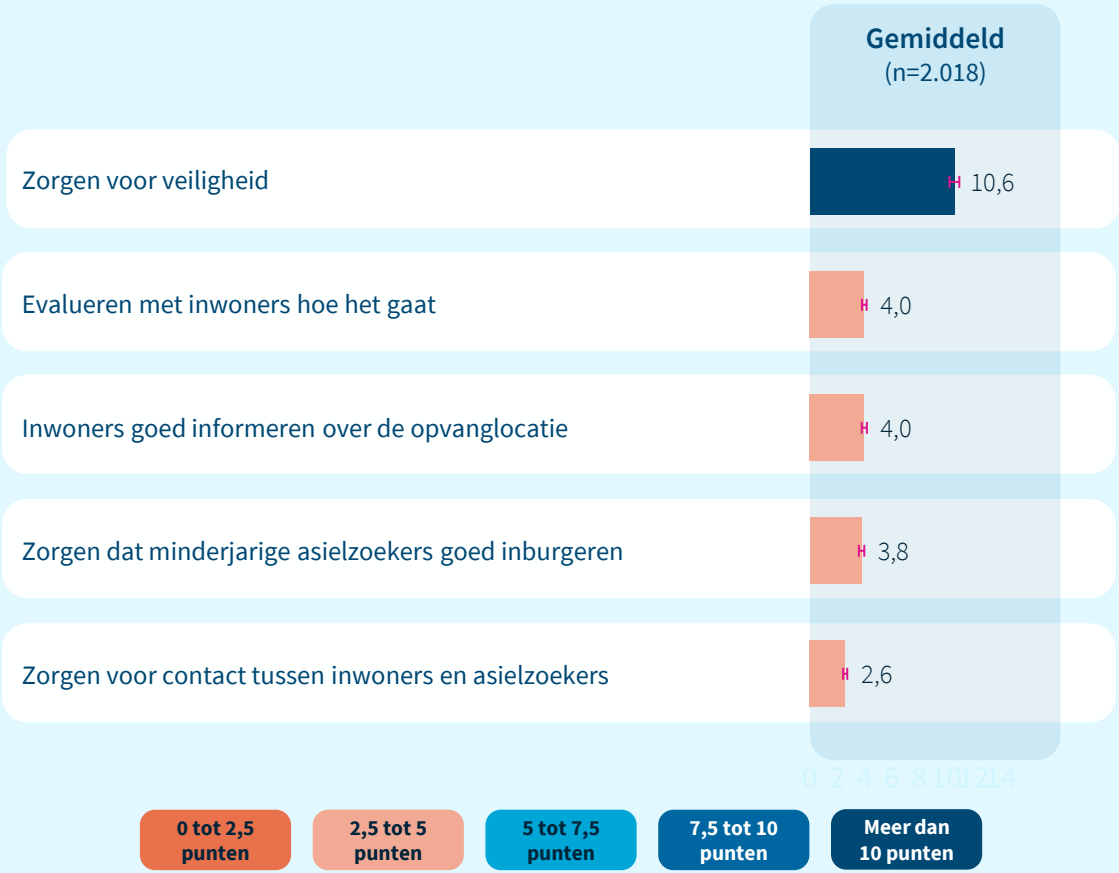

Betrouwbaarheidsinterval: als alle inwoners van het aangeschreven gebied mee zouden doen, dan bevinden de uitkomsten zich met 95% zekerheid binnen dit interval.

Deelnemers zijn gemiddeld tevreden over de leefbaarheid nu en zien verband tussen leefbaarheid en de opvanglocatie

- Deelnemers gaven ook aan hoe zij de leefbaarheid in hun buurt nu ervaren en wat de gemeente kan doen om de leefbaarheid te verhogen. De gemeente gebruikt deze inzichten ook bij het opstellen van het Leefbaarheidsplan. Figuur 0.3 toont de uitkomsten, voor zover mogelijk uitgesplitst op buurtniveau. Buurten waar uitsplitsing niet mogelijk was, kennen te weinig deelnemers voor betrouwbare uitkomsten.

- **Het merendeel (81%) is tevreden over de leefbaarheid in hun buurt nu.** Gewaardeerd worden de rust en veiligheid, sociale cohesie, fysieke omgeving en de ligging. Wel zien we in reacties van deelnemers dat de discussie over de opvanglocatie volgens sommigen de polarisatie heeft doen toenemen en de sociale cohesie negatief heeft beïnvloed.

- **Deelnemers zijn positiever dan gemiddeld over de leefbaarheid in Kom Engelen, De Haverleij en Bokhoven.** In de toelichtingen van deelnemers komen dezelfde thema's terug als hierboven beschreven.

- **Deelnemers zijn minder positief dan gemiddeld over de leefbaarheid in De Kruiskamp.** In de motivaties komen deels dezelfde, deels andere thema's naar boven in vergelijking met de andere buurten. Zo ervaren deelnemers in De Kruiskamp relatief vaker vormen van overlast en geeft een substantiële groep uit deze wijk aan zorgen te hebben over en/of overlast te ervaren door de multiculturele samenstelling van deze buurt.

- **De leefbaarheid kan volgens deelnemers vergroot worden met verschillende maatregelen.** Allereerst wordt gesproken over de opvanglocatie, waar sommigen aangeven dat het goed voor de leefbaarheid is als de borden en protestvlaggen (vaker) worden weggehaald terwijl anderen aangeven dat de leefbaarheid toeneemt als de opvanglocatie niet gerealiseerd wordt. Verder spreken deelnemers over andere onderwerpen, zoals beter onderhoud van voorzieningen, meer handhaving en meer groen.

Figuur 0.3. Leefbaarheid – Naar buurt

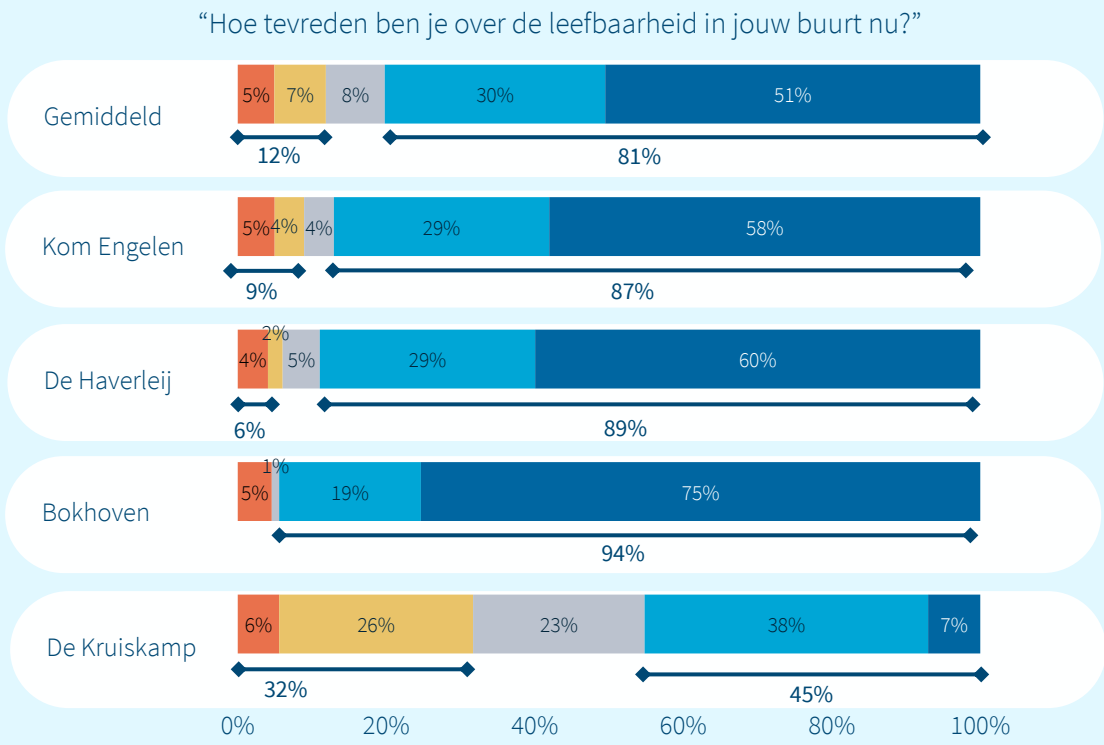

Uitsplitsing niet mogelijk voor: De Rietvelden-West, De Vutter, Engelermeer en Henriëttewaard

Heel ontevreden | Ontevreden | Neutraal | Tevreden | Heel tevreden

Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'. Sommige buurten hebben te weinig respondenten voor betrouwbare uitspraken.

Inhoudsopgave

1	Aanleiding, opzet & respons	Wat was de aanleiding voor de raadpleging? Wie hebben er meegedaan?
2	Hoe kijken inwoners aan tegen het voornemen?	Hoe denken inwoners over het voornemen van de gemeente? Hoe hebben ze de communicatie van de gemeente ervaren?
3	Welke afspraken vinden inwoners belangrijk?	Welke afspraken vinden inwoners belangrijk voor de opvang aan De Beverspijken 2? Waarom? En overige wensen, zorgen en ideeën van inwoners.
4	Leefbaarheid	Hoe tevreden zijn inwoners over de leefbaarheid in hun buurt nu?
5	Over de raadpleging	Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren? Welk rapportcijfer gaven zij?
6	Methodologie	Hoe is de raadpleging tot stand gekomen? Hoe zijn de data geanalyseerd?

1 Aanleiding, opzet & respons

- Wat was de aanleiding voor de raadpleging?
- Wie hebben er meegedaan?

De gemeente ’s-Hertogenbosch wil weten wat inwoners belangrijk vinden bij de komst van een opvanglocatie voor minderjarige asielzoekers

Over deze raadpleging

- **Aanleiding.** De gemeente ’s-Hertogenbosch wil samen met het COA (Centraal Orgaan opvang asielzoekers) 50 minderjarige asielzoekers tussen 15 en 18 jaar oud opvangen. De gemeente heeft het voornemen om de opvanglocatie te realiseren aan De Beverspijken 2 op bedrijventerrein De Vutter in de wijk Engelen. Dit is begin april bekend gemaakt. Dit nieuws heeft veel reacties van inwoners opgeroepen. De gemeente heeft meerdere informatiebijeenkomsten gehouden samen met het COA. Hierin hebben inwoners hun wensen, zorgen en ideeën kunnen delen. Dit heeft waardevolle inzichten gebracht. Tegelijkertijd hebben niet alle inwoners mee kunnen of willen doen aan deze bijeenkomsten.

- **Participatie.** De gemeente ’s-Hertogenbosch wil daarom *alle* omwonenden de gelegenheid geven om mee te denken over de opvanglocatie. Hiervoor heeft Populytics een online raadpleging met de Participatieve Waarde Evaluatie (PWE)-methode uitgevoerd in opdracht van de gemeente. In een PWE kunnen inwoners advies geven over een beleidsdilemma.

- **Onderzoeksvraag.** De hoofdvraag is wat inwoners belangrijke afspraken vinden voor op en rond de voorgenomen opvanglocatie aan De Beverspijken 2.

- **Opzet.** De PWE-raadpleging bevatte demografische vragen, hoe deelnemers de leefbaarheid in hun buurt ervaren en hun houding tegenover het voornemen van de gemeente om 50 minderjarige asielzoekers aan De Beverspijken 2 op te vangen. Vervolgens kregen deelnemers een zogenoemde *keuzetaak* waarin ze afspraken voor op en rond de opvanglocatie konden prioriteren. Hierna was er ruimte om overige ideeën, zorgen en wensen aan te dragen.

- **Uitkomsten.** De gemeente gebruikt de uitkomsten van deze raadpleging bij het opstellen van het Leefbaarheidsplan. Zo kan ze de input van inwoners meenemen. Het Leefbaarheidsplan bevat concrete maatregelen voor op en rond de opvanglocatie aan De Beverspijken 2.

Deelname

- **Uitnodigingen.** Aan alle inwoners van 16 jaar of ouder die in de omgeving van de beoogde locatie wonen is een uitnodiging tot deelname verstuurd. In het hoofdstuk Methodologie beschrijven we welke postcodegebieden zijn meegenomen. In totaal zijn er 8.147 brieven verstuurd. Elke brief bevatte een unieke code en de uitleg dat daarmee één keer kon worden deelgenomen. Inwoners konden deelnemen vanaf het moment dat ze de brief ontvingen (in de meeste gevallen was dit omstreeks 8 juli) tot en met 26 juli 2026. De einddatum was oorspronkelijk 19 juli, maar de raadpleging is in overleg langer open gezet doordat de bezorging van een deel van de brieven vertraging op had gelopen. Mensen die de raadpleging liever niet online in wilden vullen, konden een papieren versie aanvragen bij de gemeente. Meer informatie over deelname en dataverwerking staat in het hoofdstuk Methodologie.

- **Respons.** 2.018 inwoners hebben meegedaan aan de raadpleging. Dat is een respons van 25% op de brieven.

In totaal hebben 2.018 mensen deelgenomen

- De tabel hiernaast laat de verdeling van de deelnemers aan de raadpleging zien, naar gender, leeftijd en opleidingsniveau.
- Mensen met verschillende kenmerken hebben meegedaan, al zijn sommige groepen (licht) onder- en oververtegenwoordigd. Zo zien we dat mensen van 16 t/m 34 jaar ondervertegenwoordigd zijn, net als mensen met een opleidingsniveau basisonderwijs/vmbo/mbo1 en mensen met een havo/vwo/mbo2-4 opleidingsniveau.
- De resultaten zijn op basis van deze data herwogen, zodat de uitkomsten representatief zijn voor de inwoners van het aangeschreven gebied op de kenmerken gender, leeftijd en opleiding. We volgen hierbij de richtlijnen van het CBS. Omdat de samenstelling op het gebied van opleidingsniveau tussen de wijk Engelen en de buurt De Kruiskamp substantieel verschilt, is op het kenmerk opleiding per gebied apart herwogen. Meer informatie over deze gebruikelijke statistische werkwijze van herweging is te vinden in de Methodologie.
- Op pagina 55 en 56 presenteren we de ongewogen resultaten. Hieruit blijkt dat herwegen niet leidt tot andere resultaten.
- Niet alle vragen in de raadpleging zijn verplicht. Daardoor kunnen de deelnemersaantallen per vraag verschillen.

Figuur 1.1. Samenstelling van de deelnemers (gender, leeftijd, opleiding)

	Aangeschreven gebied*	Deelnemers** (n = 2.018)
Gender		
Vrouw	50%	50%
Man	50%	48%
Leeftijd		
16 t/m 34 jaar	27%	16%
35 t/m 64 jaar	49%	57%
65 jaar en ouder	24%	26%

Opleiding	Wijk Engelen	De Kruiskamp	
Basisonderwijs, vmbo, mbo1	19%	41%	11%
Havo, vwo, mbo2-4	32%	40%	20%
Hbo, wo	49%	19%	65%

* Bron: CBS (2024)
** Aantallen tellen niet altijd op tot 100%. Het resterende deel betreft ‘anders’ of ‘zeg ik liever niet’.

De deelnemers wonen in verschillende buurten rondom de Beverspijken 2

- De tabel hiernaast laat de verdeling van de deelnemers in het onderzoek zien, naar buurt en of ze inwoner en/of ondernemer in het gebied zijn. Op deze kenmerken zijn de resultaten niet herwogen.
- Mensen uit verschillende buurten hebben deelgenomen aan de raadpleging. Ten opzichte van het aantal brieven dat is verstuurd per gebied, hebben er relatief meer inwoners uit Bokhoven, De Haverleij, De Vutter en uit Kom Engelen meegedaan en relatief minder uit De Kruiskamp. De Kruiskamp is niet volledig aangeschreven, meer informatie over welke postcodegebieden zijn meegenomen staat in het hoofdstuk Methodologie.
- Sommigen buurten hebben weinig inwoners. De absolute deelnemersaantallen liggen in deze buurten relatief laag. In de tabel hiernaast tonen we deze niet om te voorkomen dat inwoners geïdentificeerd kunnen worden. Dit gaat om deelnemers uit De Rietvelden-West, Engeleremeer en Henriëttewaard. De antwoorden van deze deelnemers zijn wel meegenomen in de analyses en resultaten die we in dit rapport tonen.
- Voor de raadpleging zijn alleen inwoners aangeschreven. We hebben uitgevraagd of inwoners daarnaast ook ondernemer zijn. We zien dat 90% van de deelnemers alleen inwoner is in het gebied. 9% is inwoner én ondernemer in het gebied.

Figuur 1.2. Samenstelling van de deelnemers (overig)

	Aangeschreven gebied*	Deelnemers** (n = 2.018)
Gebied		
Bokhoven	3%	4%
De Haverleij	25%	33%
De Kruiskamp	42%	16%
De Vutter	1%	2%
Kom Engelen	27%	45%
Inwoner en/of ondernemer		
Alleen inwoner in het gebied	*Onbekend*	90%
Alleen ondernemer in het gebied	*Onbekend*	< 1%
Inwoner én ondernemer in het gebied	*Onbekend*	9%

* Bron: CBS (2024)
** Aantallen tellen niet altijd op tot 100%. Het resterende deel betreft ‘anders’ of ‘zeg ik liever niet’.

2 Hoe kijken inwoners aan tegen het voornemen?

- Hoe denken inwoners over het voornemen van de gemeente ’s-Hertogenbosch om een opvanglocatie te openen aan De Beverspijken 2?
- Hoe hebben ze de communicatie van de gemeente ervaren?

Houding tegenover het voornemen van de gemeente

- We legden inwoners het voornemen voor dat de gemeente ’s-Hertogenbosch samen het COA 50 asielzoekers in de leeftijd van 15 tot 18 jaar wil opvangen aan De Beverspijken 2 op bedrijventerrein De Vutter. Vervolgens vroegen we hoe mensen tegen dit voornemen aankijken. In de figuur hiernaast presenteren we de resultaten.
- **Gemiddeld genomen is een meerderheid het (helemaal) oneens met het voornemen.** Figuur 2.1 laat zien dat 64% (= 53% + 11%) van de inwoners het (helemaal) oneens is ten opzichte van 24% (= 14% + 10%) van de inwoners die het (helemaal) eens is met het voornemen. 11% geeft aan het niet eens, niet oneens te zijn met het voornemen.
- Aan inwoners die *(helemaal) oneens* antwoordden op deze vraag stelden we hierna de vraag of zij wel mee wilden denken over het vervolg. Daarop antwoordde 18% met ‘Nee, ik wil niet mijn mening geven’. 82% wilde dat wel.

Figuur 2.1. Hoe kijk je tegen dit voornemen aan? Ik ben het...

“De gemeente ’s-Hertogenbosch wil samen met het COA 50 asielzoekers in de leeftijd van 15 tot 18 jaar opvangen aan De Beverspijken 2 op bedrijventerrein De Vutter. Dat is het voornemen van de gemeente. Hoe kijk je tegen dit voornemen aan? Ik ben het…”

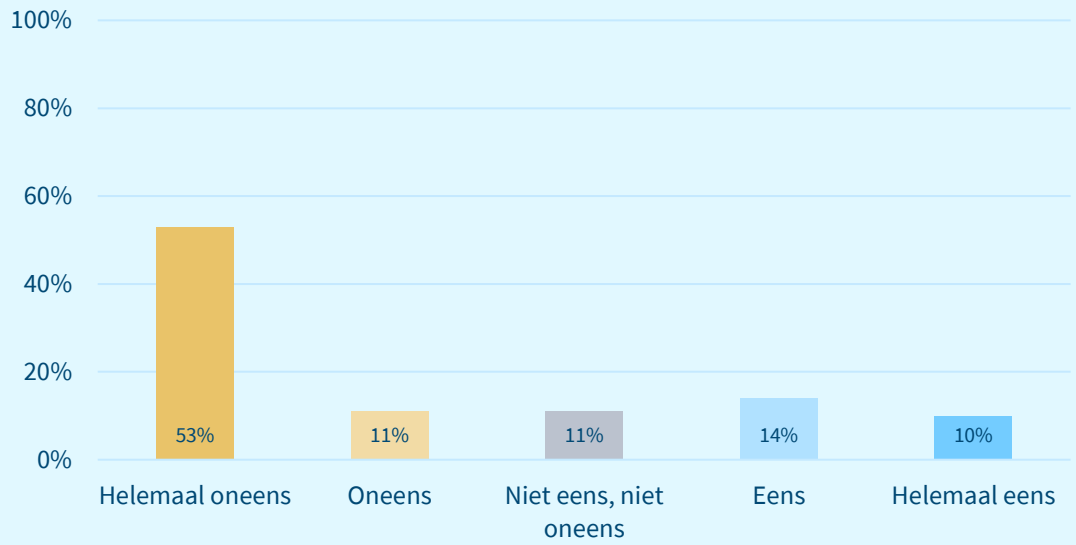

Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft ‘Zeg ik liever niet / Weet ik niet’

Motivaties over het voornemen van de gemeente

- Bij de groep deelnemers die **(helemaal) oneens** zijn met het voornemen van de gemeente zien we verschillende argumenten. Allereerst zijn er deelnemers die zorgen hebben over de opvang van de doelgroep AMV'ers aan De Beverspijken 2. Zo worden er zorgen geuit over de veiligheid overdag (in het passeren van de locatie en in de omliggende buurten), de veiligheid 's avonds (met name voor jonge vrouwen) en de leefbaarheid van het gebied. Sommige deelnemers merken op dat ze het voornemen beter zouden vinden als het ging over de opvang van gezinnen. Of dat ze zich zorgen maken dat het een doorstroomlocatie wordt. Terwijl ze liever willen dat als er asielzoekers komen, deze langer op één plek kunnen blijven. Daarnaast zien we deelnemers die het niet eens zijn met het voornemen omdat ze deze locatie niet geschikt vinden voor de asielzoekers. Redenen die hiervoor worden gegeven zijn onder andere dat er weinig toezicht is en dat het geen passende locatie zou zijn voor jongeren die mogelijk getraumatiseerd zijn. Tot slot zien we argumenten van deelnemers die tegen de opvang van asielzoekers in Nederland in het algemeen zijn.

- Bij de groep deelnemers die **(helemaal) eens** zijn met het voornemen van de gemeente noemen vaak dat de samenleving een morele plicht heeft om anderen te helpen. Ook wordt het principe benoemd dat iedere gemeente moet bijdragen. En dat het goed is dat 's-Hertogenbosch dat ook doet. Een deel van de deelnemers is het eens met het voornemen, maar roept wel op tot goede begeleiding van de jongeren. Tot slot wordt er door deelnemers aangegeven dat ze voor de opvang van AMV'ers zijn, maar dat ze twijfelen of er geen betere locatie is dan De Beverspijken 2.

- Bij deelnemers die **neutraal** zijn tegenover het voornemen van de gemeente zien we argumenten terug van zowel zij die het (helemaal) oneens zijn als van zij die het (helemaal) eens zijn. Daarnaast noemen deze deelnemers relatief vaker dat ze het niet eens zijn dat de locatie voor 15 jaar aangewezen wordt (liever korter), dat er te weinig informatie is gegeven en dat ze het sociale effect van dit proces op de gemeenschap betreuren.

Figuur 2.2. Voorbeelden van reacties van deelnemers over hoe ze denken over het voornemen van de gemeente

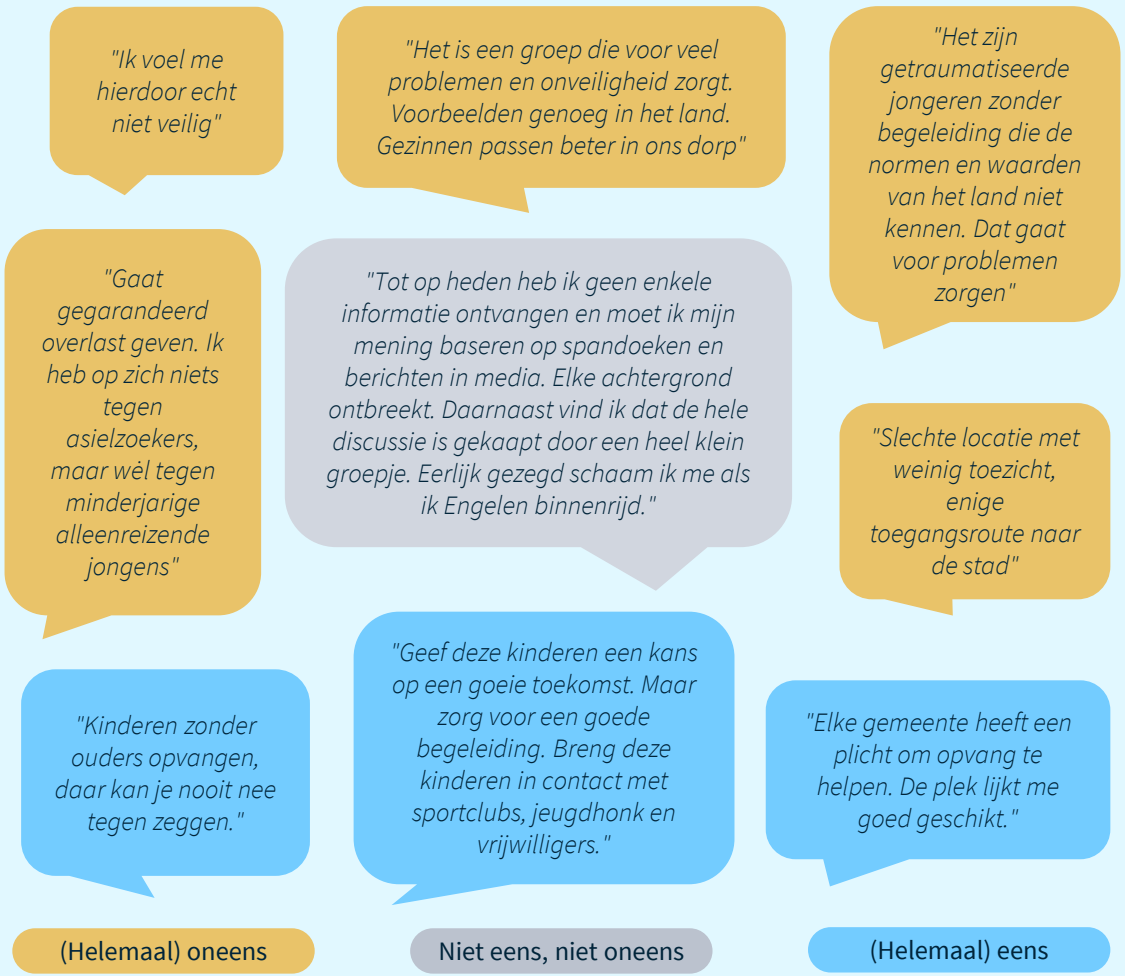

Hangt de leeftijd van deelnemers samen met de mening over het voornemen van de gemeente?

- We legden inwoners het voornemen voor dat de gemeente ’s-Hertogenbosch samen het COA 50 asielzoekers in de leeftijd van 15 tot 18 jaar wil opvangen aan De Beverspijken 2 op bedrijventerrein De Vutter. We vroegen hoe mensen tegen dit voornemen aankijken. Deze resultaten hebben we uitgesplitst. Figuur 2.3 laat zien hoe de leeftijd van deelnemers zich verhoudt tot de mening over het voornemen.
- Inwoners die jonger zijn dan 65 jaar, zijn het vaker (helemaal) oneens met het voornemen dan inwoners van 65 jaar en ouder. Onder de groep inwoners van 65+ is ook de groep die het (helemaal) eens is met het voornemen relatief groter.
- Naast leeftijd is ook gekeken naar de verschillen in mening op het gebied van gender. Deze verschillen zijn echter minimaal en worden daarom in het rapport niet getoond.

Figuur 2.3. Leeftijd – Naar mening over het voornemen

“De gemeente ’s-Hertogenbosch wil samen met het COA 50 asielzoekers in de leeftijd van 15 tot 18 jaar opvangen aan De Beverspijken 2 op bedrijventerrein De Vutter. Dat is het voornemen van de gemeente. Hoe kijk je tegen dit voornemen aan? Ik ben het…”

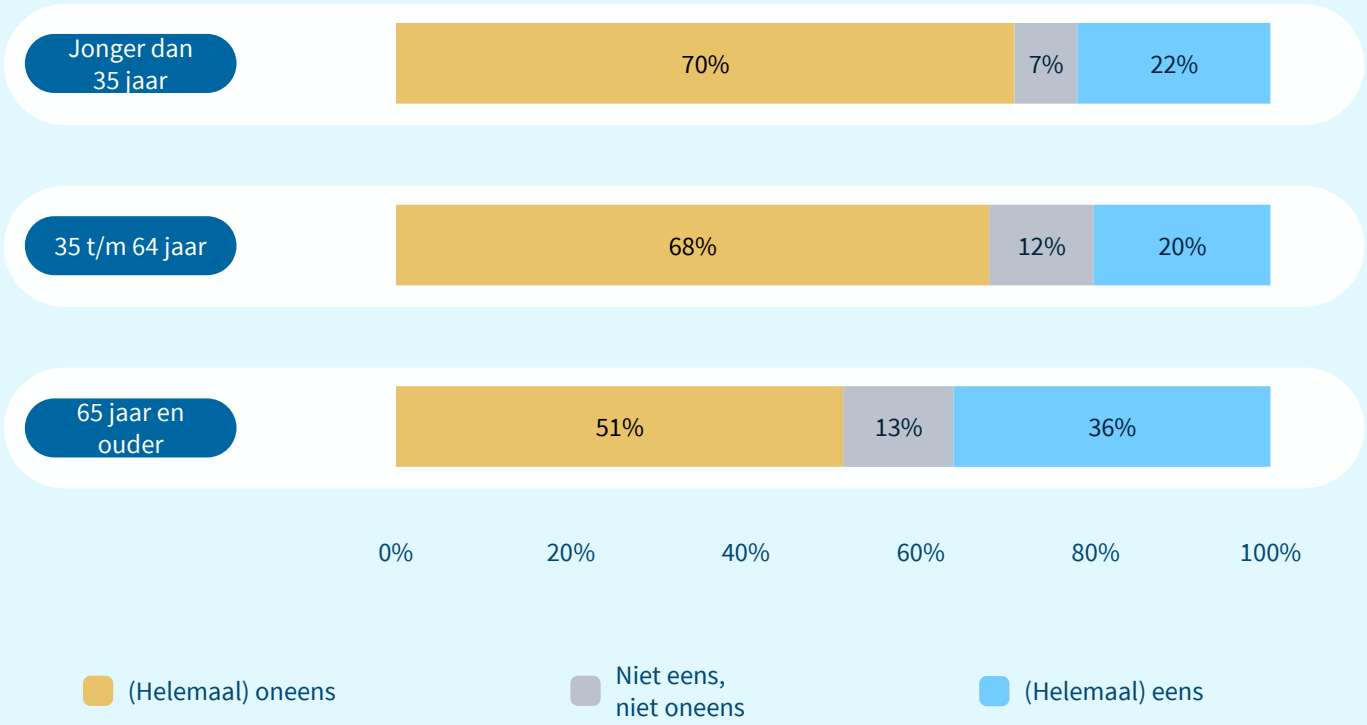

Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft ‘Zeg ik liever niet / Weet ik niet’

Hangt de opleiding van deelnemers samen met de mening over het voornemen?

- We legden inwoners het voornemen voor dat de gemeente 's-Hertogenbosch samen het COA 50 asielzoekers in de leeftijd van 15 tot 18 jaar wil opvangen aan De Beverspijken 2 op bedrijventerrein De Vutter. We vroegen hoe mensen tegen dit voornemen aankijken. Deze resultaten hebben we uitgesplitst. Het figuur op deze pagina laat zien hoe de opleiding van deelnemers zich verhoudt tot de mening over het voornemen.
- Inwoners die een basisschool/vmbo/mbo1 opleiding hebben afgerond, zijn het vaker (helemaal) oneens met het voornemen dan inwoners die een havo/vwo/mbo2-4 of hbo/wo opleiding hebben genoten. Onder de groep inwoners die een hbo/wo opleiding hebben afgerond, is ook de groep die het (helemaal) eens is met het voornemen relatief groter.

Figuur 2.4. Opleiding – Naar mening over het voornemen

"De gemeente 's-Hertogenbosch wil samen met het COA 50 asielzoekers in de leeftijd van 15 tot 18 jaar opvangen aan De Beverspijken 2 op bedrijventerrein De Vutter. Dat is het voornemen van de gemeente. Hoe kijk je tegen dit voornemen aan? Ik ben het…"

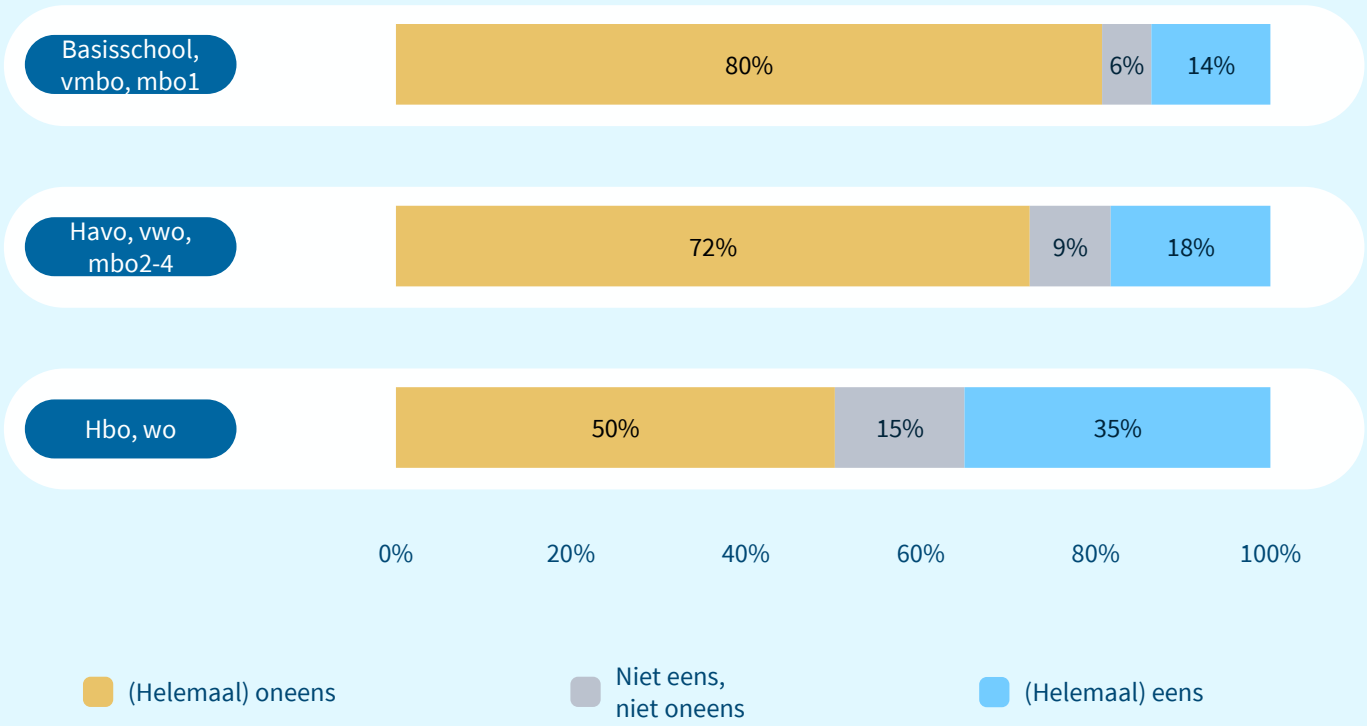

Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'

Hangt de mening over leefbaarheid van de buurt samen met de mening over het voornemen van de gemeente?

- In de raadpleging zijn inwoners gevraagd naar hoe zij de leefbaarheid in hun buurt ervaren. De uitkomsten hiervan worden toegelicht in Hoofdstuk 4. Het figuur hiernaast laat zien hoe de mate van tevredenheid over de buurt op dit moment zich verhoudt tot de mening over het voornemen van de gemeente om 50 minderjarige asielzoekers op te vangen aan De Beverspijken 2.

- De resultaten laten zien dat ongeacht hoe tevreden inwoners zijn over de leefbaarheid van hun buurt nu, minimaal 57% het (helemaal) oneens is met het voornemen van de gemeente. De mening over het voornemen van de gemeente lijkt licht samen te hangen met de ervaren leefbaarheid. Zo zien we een lichte toename; deelnemers die (heel) ontevreden zijn over de leefbaarheid in hun buurt, zijn het vaker (helemaal) oneens met het voornemen van de gemeente.

Figuur 2.5. Leefbaarheid – Naar mening over het voornemen

"De gemeente 's-Hertogenbosch wil samen met het COA 50 asielzoekers in de leeftijd van 15 tot 18 jaar opvangen aan De Beverspijken 2 op bedrijventerrein De Vutter. Dat is het voornemen van de gemeente. Hoe kijk je tegen dit voornemen aan? Ik ben het…"

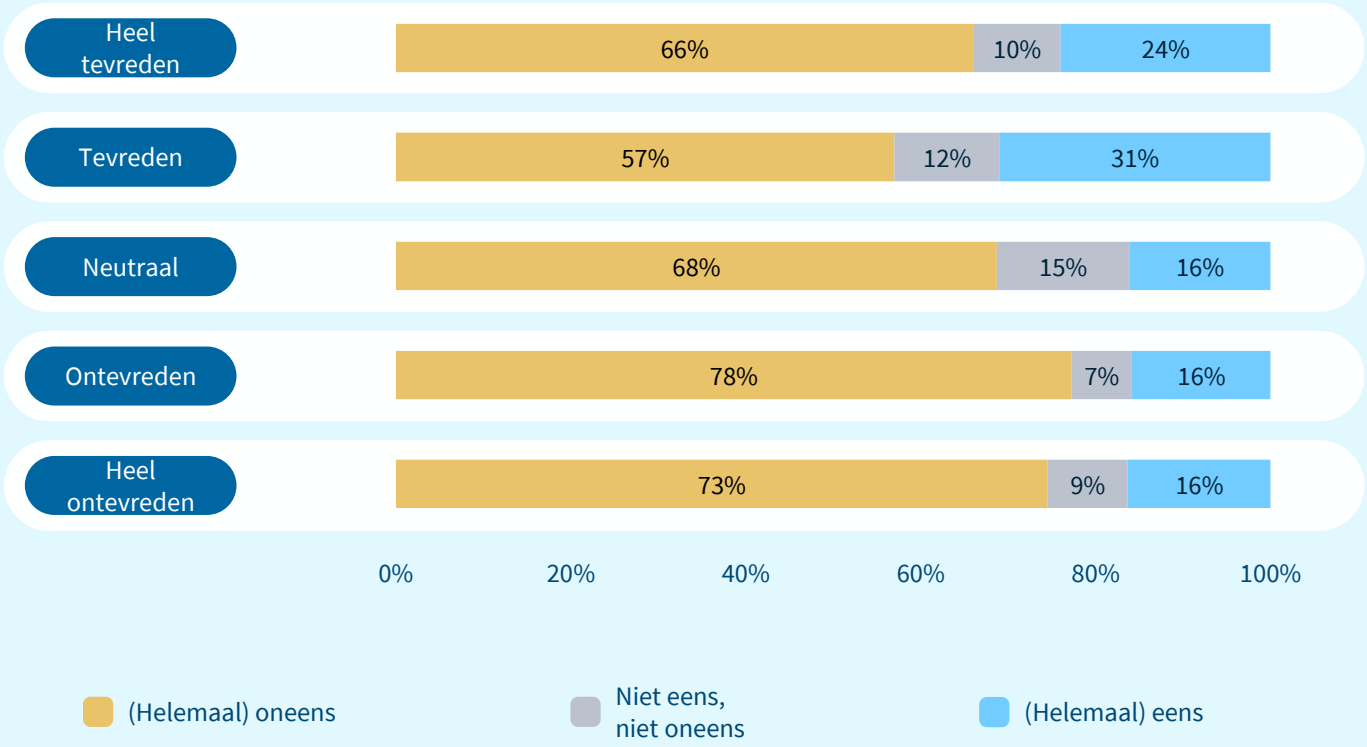

Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft 'Zeg ik liever niet / Weet ik niet'

Wat vindt u van de communicatie van de gemeente?

- We vroegen deelnemers wat zij tot nu toe goed of niet goed vinden gaan aan de manier waarop de gemeente met inwoners in gesprek is gegaan nadat zij het voornemen begin april bekend heeft gemaakt. De uitkomsten presenteren we op deze pagina.

- **Communicatie.** De meeste reacties van deelnemers gingen over de communicatie en informatievoorziening. Deelnemers geven aan ontevreden te zijn omdat er te weinig of geen communicatie is geweest. De informatie die inwoners hebben ontvangen, vond een deel van de deelnemers te laat en/of onvolledig. Ze geven aan dat ze het hierdoor als verrassing hebben ervaren. En dat ze het moeilijker vinden om het proces te vertrouwen omdat de gemeente naar hun idee niet (altijd) transparant is (geweest). Hier zit bij sommigen de zorg achter dat de communicatie bewust laat of onvolledig is, om inspraak van inwoners te verkleinen. Verder wordt er een behoefte geuit aan meer informatie zoals over de afweging van de gemeente achter de locatiekeuze en welke alternatieven overwogen zijn. Een kleiner deel van de deelnemers heeft de zorg dat de gemeente bewust informatie heeft achtergehouden en hierover niet transparant is geweest.

- **Participatie en besluitvorming.** In verschillende reacties lezen we dat deelnemers de participatie te laat vinden. Ze noemen dat het besluit al genomen is en dat inspraak daardoor voelt als schijnparticipatie. Of dat er niet geluisterd zal worden naar wat inwoners aangeven.

- **Informatiebijeenkomsten.** Enkele deelnemers spreken hun waardering uit voor de (organisatie van de) informatiebijeenkomsten. Tegelijkertijd hebben deelnemers de zorg dat er weinig met de uitkomsten van deze bijeenkomsten zal gebeuren.

- **Onrust.** Tot slot geven enkele deelnemers aan dat ze door het proces ongerust zijn geworden. Hiermee doelen ze bijvoorbeeld op de protesten en het effect daarvan op de buurt.

Figuur 2.6. Voorbeelden van reacties van deelnemers over hoe ze denken over de communicatie van de gemeente

3

Welke afspraken vinden inwoners belangrijk?

- Welke afspraken vinden inwoners belangrijk voor de opvang aan De Beverspijken 2?
- Waarom?
- En overige wensen, zorgen en ideeën van inwoners.

Welke afspraken vind je belangrijk? Over de vraagstelling

- **Doel.** In het volgende onderdeel van de raadpleging, de zogenoemde *keuzetaak*, konden deelnemers punten toekennen aan vijf mogelijke afspraken voor de mogelijke opvanglocatie aan De Beverspijken 2. Dit zijn allemaal dingen waar de gemeente (soms in combinatie met het COA of andere organisaties) meer of minder op kan inzetten bij de komst van een opvanglocatie. Hoe belangrijker deelnemers een afspraak vinden, hoe meer punten ze toekenden.

- **Hoofdvraag.** Wat vind jij belangrijke afspraken voor de opvanglocatie aan De Beverspijken?

- **Vraagstelling**. Deelnemers verdeelden 25 punten over de afspraken, een vijfvoud van het aantal opties. Elke deelnemer kreeg ze in willekeurige volgorde te zien. De afspraken zijn:
  - *Zorgen voor contact tussen inwoners en asielzoekers*
  - *Zorgen dat de minderjarige asielzoekers goed inburgeren*
  - *Inwoners goed informeren over de opvanglocatie*
  - *Evalueren met inwoners hoe het gaat*
  - *Zorgen voor veiligheid*

- **Extra informatie.** Onder de roze informatieknoppen konden deelnemers aanvullende informatie lezen over iedere afspraak.

- **Motivatie.** Deelnemers konden na het maken van hun keuze deze toelichten.

Kader 3A. De ‘keuzetaak’ van de raadpleging

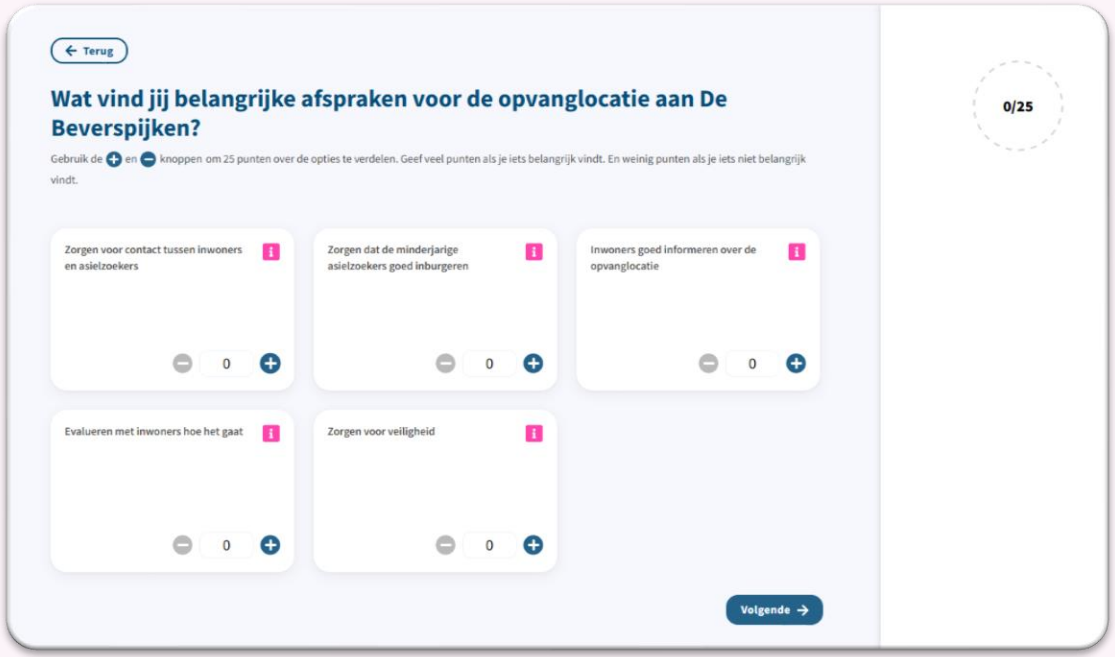

Kader 3B. Voorbeeld uitkomsten met uitleg

Gemiddelden voor alle inwoners
We presenteren eerst de gemiddelde punten per afspraak. De resultaten zijn representatief voor inwoners uit het aangeschreven gebied op de kenmerken gender, leeftijd en opleidingsniveau.

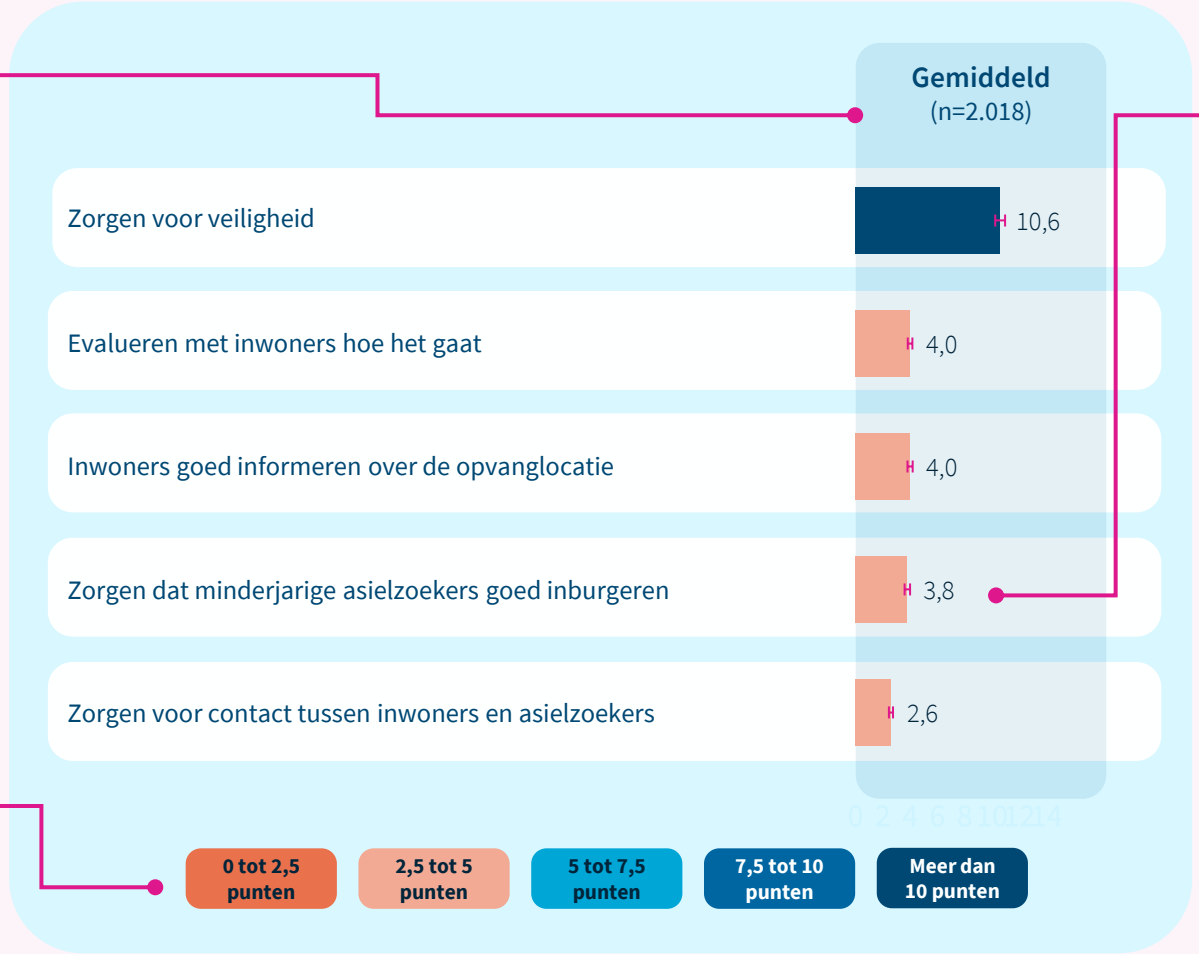

Legenda: hoge en lage prioriteit

- Als deelnemers aan alle afspraken evenveel punten toekennen (alles evenveel prioriteit geven), dan zou elke optie vijf punten krijgen (25 gedeeld door 5).
- Als een optie meer dan vijf punten krijgt, dan krijgt die optie *prioriteit* van (een groep) deelnemers. Als een optie meer dan 7,5 punten krijgt, dan heeft het *hoge prioriteit.* Minder dan 2,5 punten is *lage* prioriteit. Meer dan 10 punten wijst op een principekwestie of een hoge urgentie.

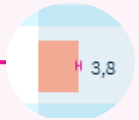

Betrouwbaarheidsinterval
Resultaten op basis van een steekproef geven altijd een mate van onzekerheid. Als alle inwoners van 16+ van de aangeschreven buurten mee zouden doen, dan bevinden de uitkomsten zich met 95% zekerheid in het waardebereik van dit (roze) betrouwbaarheidsinterval. Als de waarde van een afspraak buiten het waardebereik van een andere afspraak valt, dan verschillen deze opties *significant*. In dit voorbeeld verschillen de middelste drie opties niet significant van elkaar. Dat betekent dat de volgorde ook andersom zou kunnen zijn als alle inwoners mee zouden doen aan de raadpleging. De bovenste en onderste opties verschillen wel significant met de middelste drie.

Inwoners geven gemiddeld prioriteit aan zorgen voor veiligheid

- De figuur hiernaast laat de gemiddelde prioritering van de afspraken zien waar inwoners punten over konden verdelen.

- Inwoners geven significant meer punten aan de afspraak *zorgen voor veiligheid* dan aan andere afspraken. In de motivaties (pagina 25) lezen we dat dit bijvoorbeeld afspraken kunnen zijn zoals:
  - Zorgen voor goede begeleiding van de asielzoekers, zodat ze de taal, normen en waarden leren kennen en de passende begeleiding krijgen voor hun trauma's
  - Zorgen voor controles en handhaving op de regels met behulp van bijvoorbeeld straatcoaches. Zodat er ingegrepen kan worden indien nodig
  - 24-uurs toezicht op en rond de locatie
  - Zorgen voor goede straatverlichting, eventueel camera's en extra BOAs
  - Zorgen voor activiteiten, bezigheden en afleiding om verveling en daarmee mogelijk overlast tegen te gaan

- Daarna volgen de afspraken over *evalueren*, *informeren* en zorg dragen voor *inburgerging*. De prioritering van deze afspraken verschilt onderling niet significant van elkaar. Wel wordt dit minder belangrijk gevonden dan veiligheid en belangrijker dan *zorgen voor contact tussen inwoners en asielzoekers*. Afspraken die in de motivaties genoemd zijn, zijn bijvoorbeeld:
  - Als er geëvalueerd wordt, dan moet dat ook leiden tot actie
  - Er blijft (tijdig) gecommuniceerd worden, bijvoorbeeld over praktische zaken rondom de opvang
  - Asielzoekers krijgen de juiste ondersteuning voor trauma's

- Het *contact* tussen inwoners en asielzoekers wordt het laagst geprioriteerd. Significant lager dan de vier andere afspraken.

Figuur 3.1. Prioritering afspraken – Gemiddeld

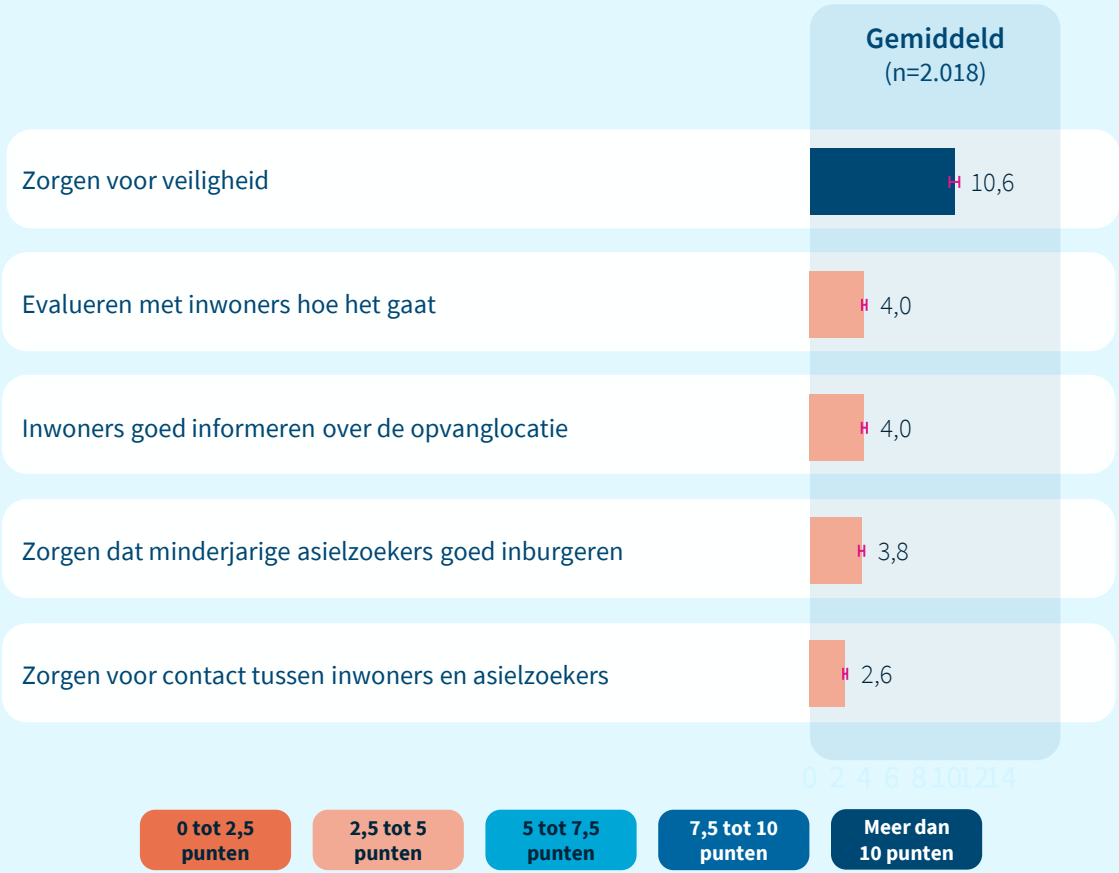

Figuur 3.2. Prioritering afspraken – Naar houding tegenover het voornemen

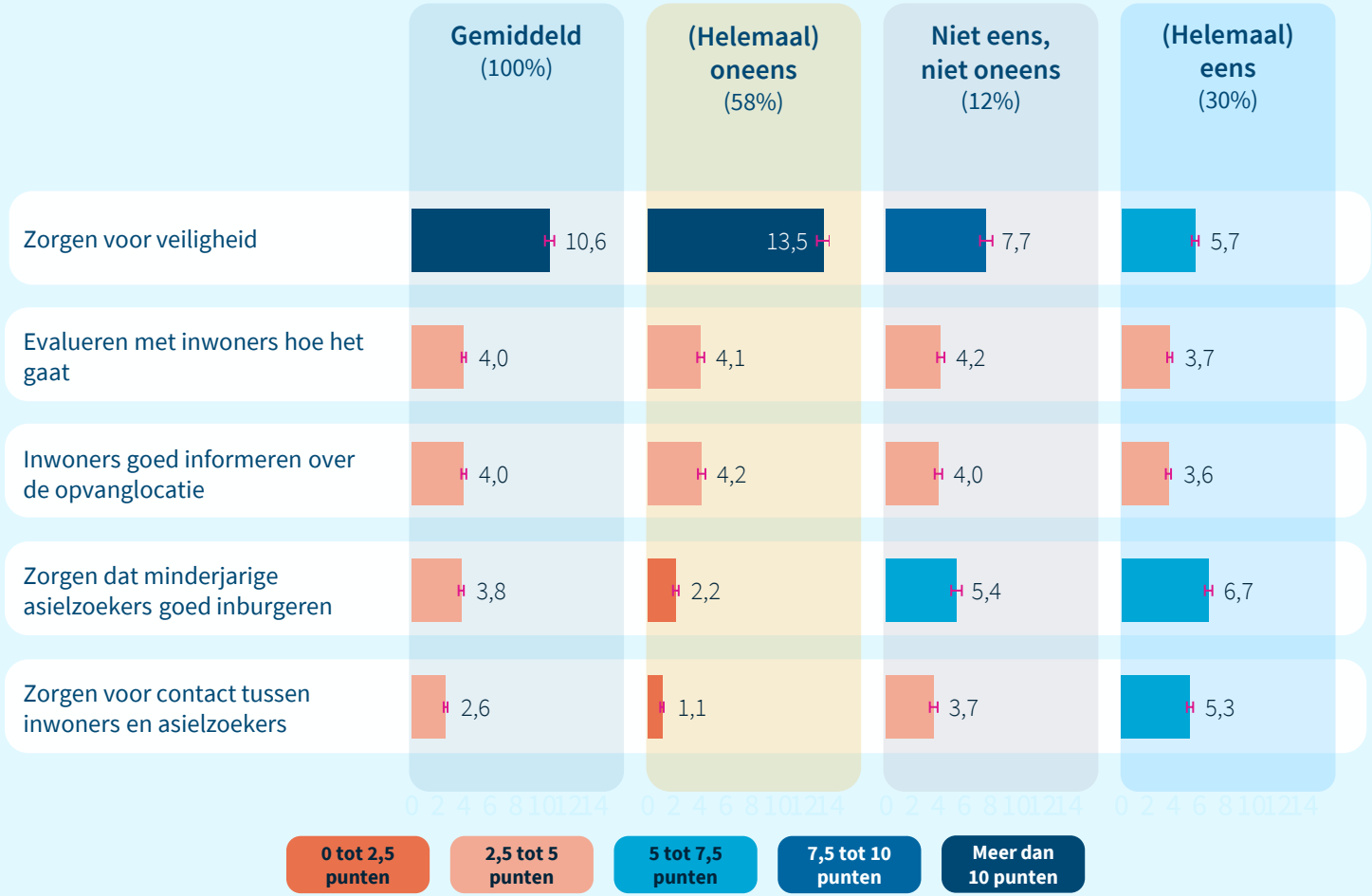

Uitsplitsing naar houding tegenover het voornemen

- Het figuur hiernaast laat zien hoe inwoners met een verschillende mening over het voornemen van de gemeente hun punten verdelen over de afspraken.
- Als we kijken naar de groepen zien we dat inwoners die het (helemaal) oneens zijn hun punten relatief meer uitgesproken verdelen dan gemiddeld: ze geven hoge prioriteit aan het onderwerp '*veiligheid*' (13,5 punten; > 10 wijst vaak op hoge urgentie of een principekwestie). De opties die gaan over inwoners (*informeren* en *evalueren*) zijn de tweede en derde prioriteit, vergelijkbaar met gemiddeld. De opties die gaan over de minderjarige asielzoekers (*inburgeren* en *contact*) krijgen relatief lagere prioriteit dan gemiddeld (< 2,5 punten).
- Inwoners die het 'niet eens, niet oneens' zijn met het voornemen verdelen hun punten relatief gelijkmatiger. Hun hoogste prioriteit is ook *veiligheid* (7,7 punten). Verder krijgt het doel rondom *inburgeren* van deze groep prioriteit (> 5 punten).
- Inwoners die het (helemaal) eens zijn met het voornemen verdelen hun punten het meest gelijkmatig en geven daarmee aan alle afspraken van enig belang te vinden. Deze groep geeft de meeste punten aan *inburgeren* (6,7). Net als bij de andere groepen is *veiligheid* een prioriteit (5,7 punten). En ook contact is belangrijk (5,3 punten).

Figuur 3.2. Prioritering afspraken – Naar houding tegenover het voornemen

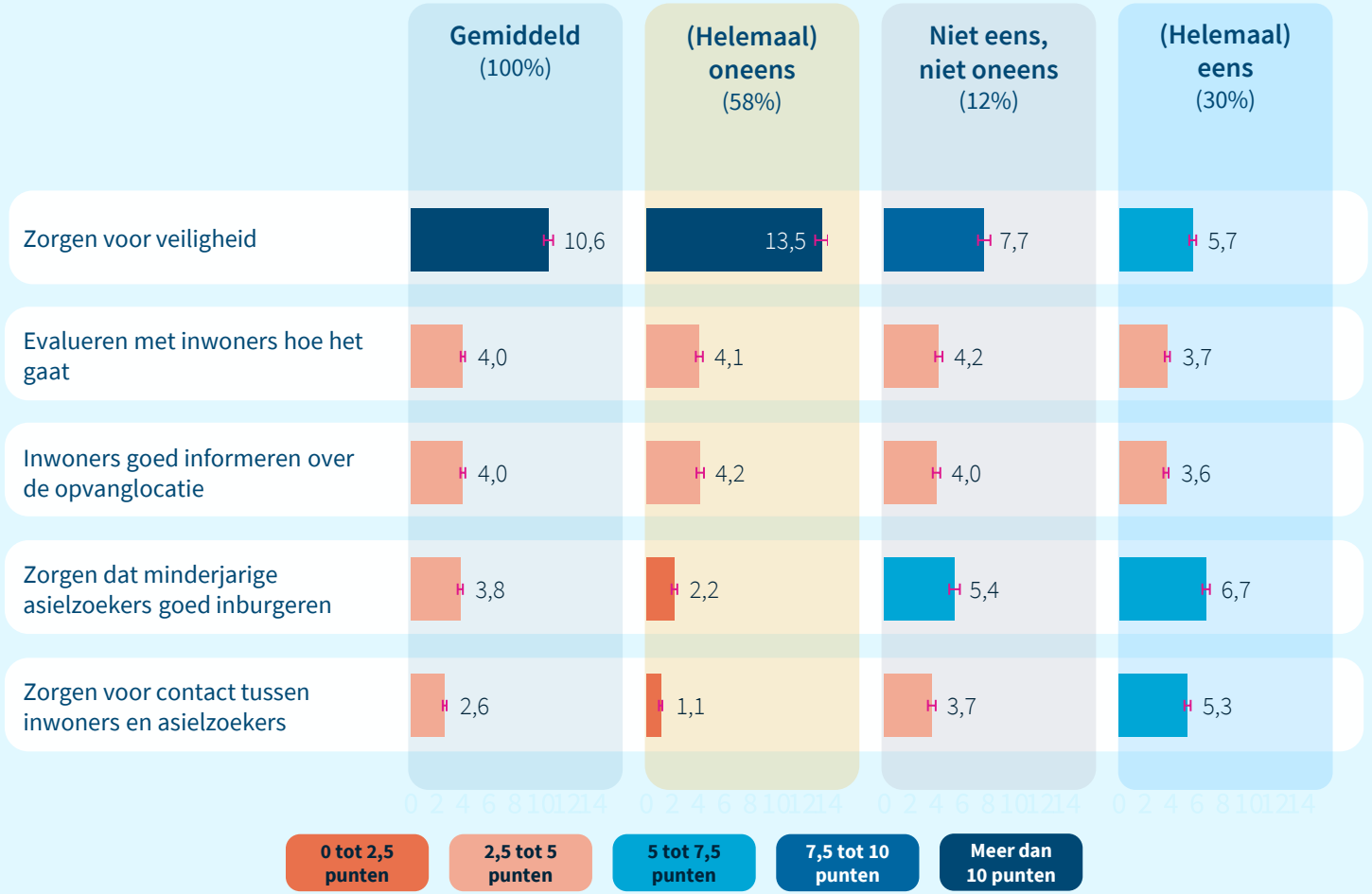

Uitsplitsing naar houding tegenover het voornemen

- Hier presenteren we dezelfde figuur als op de vorige pagina. Uit deze resultaten volgen enkele conclusies.
- Veiligheid is een breed gedeelde voorwaarde, ongeacht de houding ten opzichte van het voornemen van de gemeente.
- Evalueren en informeren krijgen minder prioriteit dan veiligheid, maar geldt voor de meeste deelnemers wel als voorwaarde zie verder pagina 26 en 27. Het wordt gezien als vanzelfsprekend dat dit gebeurt.
- Afspraken over inburgeren zijn met name belangrijk voor inwoners die het (helemaal) eens zijn met het voornemen van de gemeente of hier neutraal over denken. Voor hen is dit een voorwaarde. Zie pagina 28.
- Hoe meer een deelnemer het eens is met het voornemen van de gemeente, hoe meer behoefte er is of belang er wordt gehecht aan het zorgen voor contact tussen inwoners en asielzoekers.

Motivatie bij de afspraak: zorgen voor veiligheid

- Deelnemers die het **(helemaal) oneens** zijn met het voornemen geven regelmatig aan dat ze zich zorgen maken over het behouden van de veiligheid. Sommigen maken zich voornamelijk zorgen over de veiligheid van vrouwen en kinderen. Anderen maken zich zorgen over de veiligheid van inwoners in het algemeen. En een deel maakt zich zorgen over de veiligheid van zowel inwoners als asielzoekers. Deelnemers motiveren dat het belangrijk is dat er maatregelen genomen worden (zoals bijvoorbeeld beveiliging). Tot slot geeft een deel aan dat veiligheid een belangrijke reden is waarom ze geen opvanglocatie dan wel asielzoekers willen.

- Deelnemers die het **(helemaal) eens** zijn met het voornemen zeggen vaak dat ze zich zorgen maken over de veiligheid van zowel inwoners als asielzoekers. Anderen leggen de focus voornamelijk bij veiligheid voor asielzoekers. Deelnemers motiveren dat het belangrijk is om de veiligheid te behouden, omdat dat volgens hen de grootste zorg van tegenstanders is. Sommigen geven aan dat goede begeleiding van asielzoekers op de opvanglocatie en activiteiten belangrijke middelen zijn om te zorgen voor veiligheid. Volgens hen neemt dan de verveling af, wat onrust kan voorkomen. Tot slot motiveren deelnemers dat het belangrijk is om mensen gerust te stellen omdat de situatie nu onveilig voelt.

- Bij deelnemers die **neutraal** zijn over het voornemen van de gemeente zien we voornamelijk motivaties terug in lijn met de groep die het (helemaal) eens is met het voornemen. Zo geven deelnemers uit de neutrale groep aan dat zorgen voor het behoud van veiligheid belangrijk is omdat het de grootste zorg is van tegenstanders. Anderen vinden zorgen voor veiligheid vanzelfsprekend of belangrijk. Tot slot geven deelnemers aan het belangrijk te vinden dat de mate van veiligheid en leefbaarheid behouden wordt. Sommigen komen hier met concrete aanpassingen voor de veiligheid zoals camera's lang het fietspad en/of felle verlichting langs het fietspad, bij de bosrand en bij de opvanglocatie zelf.

Gemiddeld aantal punten naar houding tegenover het voornemen:	(Helemaal) oneens	Neutraal	(Helemaal) eens	**Gemiddeld**
	13,5	7,7	5,7	10,6

Motivatie bij de afspraak: evalueren met inwoners hoe het gaat

- Deelnemers die het **(helemaal) oneens** zijn met het voornemen van de gemeente stellen vaak dat ze geen opvanglocatie of minderjarige asielzoekers willen. Anderen vinden dat er nu niet echt geluisterd wordt naar inwoners en/of dat als er geëvalueerd gaat worden er ook echt geluisterd moet worden naar inwoners. Ze geven aan dat evalueren de mogelijkheid biedt om meteen actie te ondernemen indien dat nodig is. Ook motiveren deelnemers dat ze het fijn vinden als mensen betrokken worden bij hun leefomgeving en er transparant over de situatie wordt gecommuniceerd. Tot slot is er ook een deel dat aangeeft evalueren helemaal niet nodig te vinden.

- Deelnemers die het **(helemaal) eens** zijn met het voornemen zeggen regelmatig positief te zijn over evalueren met inwoners hoe het gaat. Ze geven aan dat dit ervoor zorgt dat inwoners zich gehoord voelen en daarmee serieus genomen voelen. Of dat er meteen actie ondernomen kan worden indien dat nodig is. Anderen motiveren positief te zijn omdat inwoners zo betrokken zijn bij wat er leeft in de buurt en ervaringen kunnen delen met elkaar en met de gemeente. Verder geven deelnemers aan dat het goed is als er transparant wordt gecommuniceerd over de situatie. Daarnaast kan evalueren met inwoners het vertrouwen en draagvlak versterken. Ook zijn er deelnemers die aangeven dat successen gedeeld mogen/moeten worden.

- Bij deelnemers die **neutraal** zijn over het voornemen van de gemeente zien we argumenten terug van zowel deelnemers die het (helemaal) oneens als (helemaal) eens zijn met het voornemen. Ze geven aan dat je met evalueren inwoners betrekt bij hun leefomgeving. Zo kan de gemeente leren van inwoners welke maatregelen wel of niet werken. Anderen geven aan dat ze vinden dat er nu niet geluisterd wordt naar inwoners. Of dat wanneer er geëvalueerd gaat worden met inwoners, er wel echt geluisterd moet worden naar inwoners. Verder zien we zowel motivaties die alleen aangeven deze optie belangrijk te vinden, als motivaties die stellen andere opties belangrijker te vinden.

Gemiddeld aantal punten naar houding tegenover het voornemen:	(Helemaal) oneens	Neutraal	(Helemaal) eens	**Gemiddeld**
	4,1	4,2	3,7	4,0

"Dan gaan we er al vanuit dat het er komt. Vreemd! En dat is wat mij betreft absoluut niet het geval."

"Maakt cirkel rond: evaluatie geeft inzicht in wat goed gaat en wat minder goed gaat en dus wat vooral in stand gehouden moet worden en wat verbetert."

"u kunt de inwoners van Engelen en hun zorgen niet negeren"

"Belangrijk om vinger aan de pols te houden en ons te blijven betrekken. Wij wonen en werken hier immers elke dag en weten beter dan wie ook hoe het er écht aan toe gaat. Wij zijn jullie beste signaalfunctie."

"Past in het plaatje van het betrekken van de dorpsbewoners en goede informatievoorziening. Horen wat leeft in het dorp en daarop ook actief acteren en over informeren."

"Ik denk dat als je de inwoners actief betrekt iedereen het gevoel heeft dat ze serieus genomen worden"

(Helemaal) mee oneens | Neutraal | (Helemaal) mee eens

Motivatie bij de afspraak: inwoners goed informeren over de opvanglocatie

- Deelnemers die het **(helemaal) oneens** zijn met het voornemen stellen vaak dat ze goed informeren belangrijk vinden omdat ze nu geen openheid vanuit de gemeente ervaren en/of er veel desinformatie rondgaat. Of geven aan dat informeren al veel eerder in het proces had gemoeten en/of beter had gekund. Sommige deelnemers motiveren het belangrijk te vinden om te weten wat er in hun buurt gebeurt en willen dat er wordt geluisterd naar de inbreng van inwoners. Anderen noemen informeren vanzelfsprekend, geven aan de plek van de locatie ingrijpend te vinden of willen graag informatie over praktische zaken over de opvanglocatie.

- Deelnemers die het **(helemaal) eens** zijn met het voornemen motiveren vaak dat mensen bang kunnen zijn door onwetendheid. Ze geven aan dat goed informeren zorgen kan wegnemen en rust kan brengen. Anderen zeggen dat ze het goed vinden zoals er nu wordt gecommuniceerd over de opvanglocatie naar inwoners. Anderen schrijven informeren vanzelfsprekend of belangrijk te vinden. Sommigen vinden het belangrijk specifiek omdat ze nu het idee hebben dat er onterecht negatieve beelden en desinformatie (zijn) ontstaan, wat zorgt voor verwarring. Ook geven deelnemers aan graag praktische informatie te willen ontvangen over de opvanglocatie. Tot slot zeggen enkele deelnemers dat ze de overige afspraken belangrijker vinden.

- Bij deelnemers die **neutraal** zijn over het voornemen van de gemeente zien we argumenten terug van zowel deelnemers die het (helemaal) oneens als (helemaal) eens zijn met het voornemen. Verder geven deelnemers aan het belangrijk te vinden dat mensen weten wat er in hun buurt gebeurt. Er wordt ook gemotiveerd dat informeren kan bijdragen aan meer begrip en acceptatie. Een deel wil graag informatie krijgen over praktische zaken over de opvanglocatie, geven aan dat mensen bang kunnen zijn door onwetendheid en dat informeren zorgen kan wegnemen en rust kan brengen. Of ze stellen dat ze goed informeren vanzelfsprekend vinden.

Gemiddeld aantal punten naar houding tegenover het voornemen:	(Helemaal) oneens	Neutraal	(Helemaal) eens	**Gemiddeld**
	4,2	4,0	3,6	4,0

"Niet blijven liegen, en de inwoners vertellen wat er echt komt te zitten, geen amvers maar poa, en geen 50 maar 70 ,"

"informatievoorziening en goede communicatie is van groot belang. Mensen moeten zich ook gehoord voelen. "

"Informatie is belangrijk. Zie alle borden met daarop teksten waarvan je denkt, hoe komen ze daarbij?"

"Mensen zijn bang uit onwetendheid, dus informeren is van belang"

"Idem. De inwoners moeten weten waar ze aan toe zijn, zo transparant mogelijk."

"Dit heeft niet meer aandacht nodig dan de gemeente nu al geeft"

(Helemaal) mee oneens | Neutraal | (Helemaal) mee eens

Uitwerking per afspraak

Motivatie bij de afspraak: zorgen dat de minderjarige asielzoekers goed inburgeren

- Deelnemers die het **(helemaal) oneens** zijn met het voornemen stellen regelmatig dat ze niet bij voorbaat tegen inburgeren zijn, maar dat de opvanglocatie tijdelijk is. En dat bij zo'n tijdelijke doorstroomlocatie inburgeren niet nodig is of weinig zin heeft. Anderen geven aan dat ze het belangrijk vinden dat de minderjarige asielzoekers leren over de taal, cultuur en normen en waarden in Nederland. Sommigen geven aan dat ze het belangrijk vinden dat de asielzoekers mee kunnen doen in de maatschappij en daarbij de mogelijkheden en juiste ondersteuning krijgen (bijvoorbeeld hulp bij traumaverwerking). Tot slot zijn er deelnemers die aangeven dat ze geen asielzoekers dan wel de opvanglocatie willen.

- Deelnemers die het **(helemaal) eens** zijn met het voornemen zeggen vaak dat ze het belangrijk vinden dat de minderjarige asielzoekers mee kunnen doen in de maatschappij. Zodat de asielzoekers mogelijkheden krijgen. En daarbij ook de juiste ondersteuning voor eventuele trauma's. Deelnemers motiveren verder dat goed inburgeren verveling en daarmee mogelijk ook overlast tegen kan gaan. Anderen stellen dat het belangrijk is voor de integratie en zodat de asielzoekers een toekomst kunnen opbouwen. Zij motiveren dat het belangrijk is dat de asielzoekers zich veilig en thuis voelen. Verder zien sommigen het als een win-win situatie voor zowel asielzoekers als inwoners, wordt er positief gekeken naar een goede en snelle inburgering en zien deelnemers het als vanzelfsprekend of het doel van de opvang.

- Bij deelnemers die **neutraal** zijn over het voornemen van de gemeente zien we argumenten terug van zowel deelnemers die het (helemaal) oneens als (helemaal) eens zijn met het voornemen. De neutrale groep geeft aan het belangrijk te vinden dat de minderjarige asielzoekers op de hoogte zijn van de Nederlandse taal, cultuur, normen en waarden. Anderen geven aan dat inburgering niet nodig is omdat de opvang tijdelijk zal zijn. Of zijn juist te spreken over inburgering, omdat het goed kan zijn voor de acceptatie en het begrip onder inwoners. En mogelijk verveling tegengaat.

Gemiddeld aantal punten naar houding tegenover het voornemen:	(Helemaal) oneens	Neutraal	(Helemaal) eens	**Gemiddeld**
	2,2	5,4	6,7	3,8

"BELANGRIJK dat ze de NEDERLANDSE normen en waarden leren"

"Als asielzoekers goed worden ingeburgerd dan hebben ze een goede basis om hun verblijf een succes te maken. Ze moeten de nederlandse cultuur en de normen en waarden begrijpen en respecteren. Ik denk dat een buddy systeem heel goed zou kunnen helpen [...]"

"Het wordt een procesopvanglocatie voor jongeren tot 18 jaar = doorstroom van 7-12 weken. Dus van goed kunnen inburgeren is gewoon geen sprake, hetzij door de maximale leeftijd te bereiken, hetzij door de doorstroom zelf."

"Hier valt of staat de acceptatie van het azc en haar bewoners mee [...]"

"Zorgt voor voorkoming van problemen later"

"Laat ze lekker voetballen bij FC Engelen en werken bij de Plus. Ze gaan al naar school, dus ik ben niet bang dat inburgeren niet goed zal gaan."

(Helemaal) mee oneens | Neutraal | (Helemaal) mee eens

Motivatie bij de afspraak: zorgen voor contact tussen inwoners en asielzoekers

- Deelnemers die het **(helemaal) oneens** zijn met het voornemen geven vaak aan dat ze geen contact met asielzoekers hoeven. Of dat ze geen opvanglocatie dan wel minderjarige asielzoekers in hun buurt willen. Anderen geven aan dat de opvanglocatie van korte duur is en dat dat contact irrelevant maakt. Of motiveren andere afspraken belangrijker te vinden. Een kleine groep stelt dat contact inburgering en integratie ten goede kan komen of dat ze denken dat andere inwoners geen behoefte hebben aan contact met asielzoekers.

- Deelnemers die het **(helemaal) eens** zijn met het voornemen zeggen vaak dat contact kan zorgen voor respect en begrip. Ook kan het angst en onwetendheid bij inwoners wegnemen. Anderen stellen dat het de afstand tussen inwoners en asielzoekers kan verkleinen en daarbij kan bijdragen aan de inburgering en integratie van asielzoekers in de samenleving. Sommige deelnemers geven aan dat contact goed kan zijn voor zowel de asielzoekers als voor inwoners. Of motiveren dat ze graag zien dat contact en gezamenlijke activiteiten bevorderd worden.

- Bij deelnemers die **neutraal** zijn over het voornemen van de gemeente zien we voornamelijk motivaties in lijn met de groep die het (helemaal) eens is met het voornemen. Zo geven deelnemers uit de neutrale groep aan dat contact kan zorgen voor respect en begrip, kan helpen bij inburgering en integratie in de samenleving en zijn ze voor het bevorderen van contact en gezamenlijke activiteiten. Ook geven deelnemers aan dat contact angst en onwetendheid kan wegnemen en het de afstand tussen inwoners en asielzoekers kan verkleinen. Anderen geven aan de overige afspraken belangrijker te vinden.

Gemiddeld aantal punten naar houding tegenover het voornemen:	(Helemaal) oneens	Neutraal	(Helemaal) eens	**Gemiddeld**
	1,1	3,7	5,3	2,6

“Betreft locatie waar 72 jongeren worden opgevangen voor maximaal 3 maanden. Dan is er van inburgering dus ook geen sprake.”

"Dit helpt bij het inburgeren en het voorkomen van overlast."

" Misschien verdwijnen die misselijke borden en vlaggen dan eindelijk en ontstaat er een beetje begrip tussen die groepen.
Hoe je het ook went of keert: die opvang gaat er komen, die beslissing is allang genomen op het stadhuis.."

“Helemaal geen behoefte aan hun cultuur is totaal anders dan de onze , vrouw en kinderen zijn niks waard in hun ogen en ja dat weet ik omdat ik me heel veel heb ingelezen”

“Onbekend maakt onbemind. Helaas ook in 2026 nog actueel. Je ziet in eerdere geopende locaties dat de bewoners bijdraaien en zelfs vrijwilligers werk doen.”

“Elkaars wereld proberen te leren kennen draagt bij aan begrip.”

(Helemaal) mee oneens | Neutraal | (Helemaal) mee eens

Motivaties over overige wensen, zorgen en ideeën

- We vroegen deelnemers of er nog wensen, zorgen of ideeën zijn over de opvanglocatie die zij belangrijk vinden maar nog niet aan bod waren gekomen.
- De **wensen** en **zorgen** die deelnemers aangaven komen voor een groot deel overeen met argumenten die bij de motivaties over afspraken al genoemd zijn (pagina's 25 t/m 29). Denk aan de wens dat alternatieve locaties worden onderzocht en er duidelijkheid komt over de duur van de opvang. En aan de zorgen over veiligheid, doelgroep (AMV'ers) en impact op de leefbaarheid.
- Aanvullende **zorgen** die relatief vaak zijn genoemd bij deze vraag gaan over (1) de protesten rondom de opvang en (2) het openbaar vervoer. Deelnemers uiten hun zorg en ergernis over protestborden en vlaggen en noemen dat daar niet voldoende op gehandhaafd wordt. Daarnaast geven ze aan dat ze zich afvragen of het huidige OV toereikend genoeg is.
- Tot slot kwamen deelnemers met **ideeën** zoals:
  - Dagbesteding en activiteiten voor de jongeren organiseren
  - Zorgen voor voldoende politie en (24-uurs) beveiliging
  - De opvang spreiden over meerdere locaties
  - Betere verlichting en veilige fietsroutes
  - Een avondklok en/of andere sancties bij wangedrag
  - Een meldpunt voor overlast

Inwoners die betrokken willen worden bij plannen, willen dit het vaakst via een digitale nieuwsbrief

- We vroegen inwoners wat zij een prettige manier vinden om betrokken te worden bij plannen voor de opvang aan De Beverspijken 2. Ze konden meerdere opties kiezen. Op deze pagina presenteren we de gemiddelde resultaten.

- Het figuur hiernaast laat zien dat bijna de helft (47%) betrokken wil worden via een digitale nieuwsbrief. Verder zien we dat de andere opties die relatief vaak gekozen zijn, een mix zijn van fysieke bijeenkomsten dan wel informatie op papier, namelijk:
  - Via de bestuursraad Engelen (25%)
  - Via een folder in de brievenbus (24%)
  - Via fysieke bewonersavonden (18%)
  - Via huis-aan-huis bladen of de lokale krant (16%)

- Verder koos 7% van de inwoners (ook) voor het open invulveld ‘Anders, namelijk’. In de analyse daarvan zien we terug dat een deel graag een brief per post krijgt, een ander deel het liefst via de lokale krant De Tweeterp op de hoogte blijft en een enkeling bronnen noemt zoals mijnoverheid.nl, Ons Dorpsplein (website), een fysieke nieuwsbrief, Stichting Veilig Engelen of Wijkraad West of middelen zoals een referendum of telefonisch contact.

Figuur 3.3. Over het betrekken van inwoners bij plannen – Gemiddeld

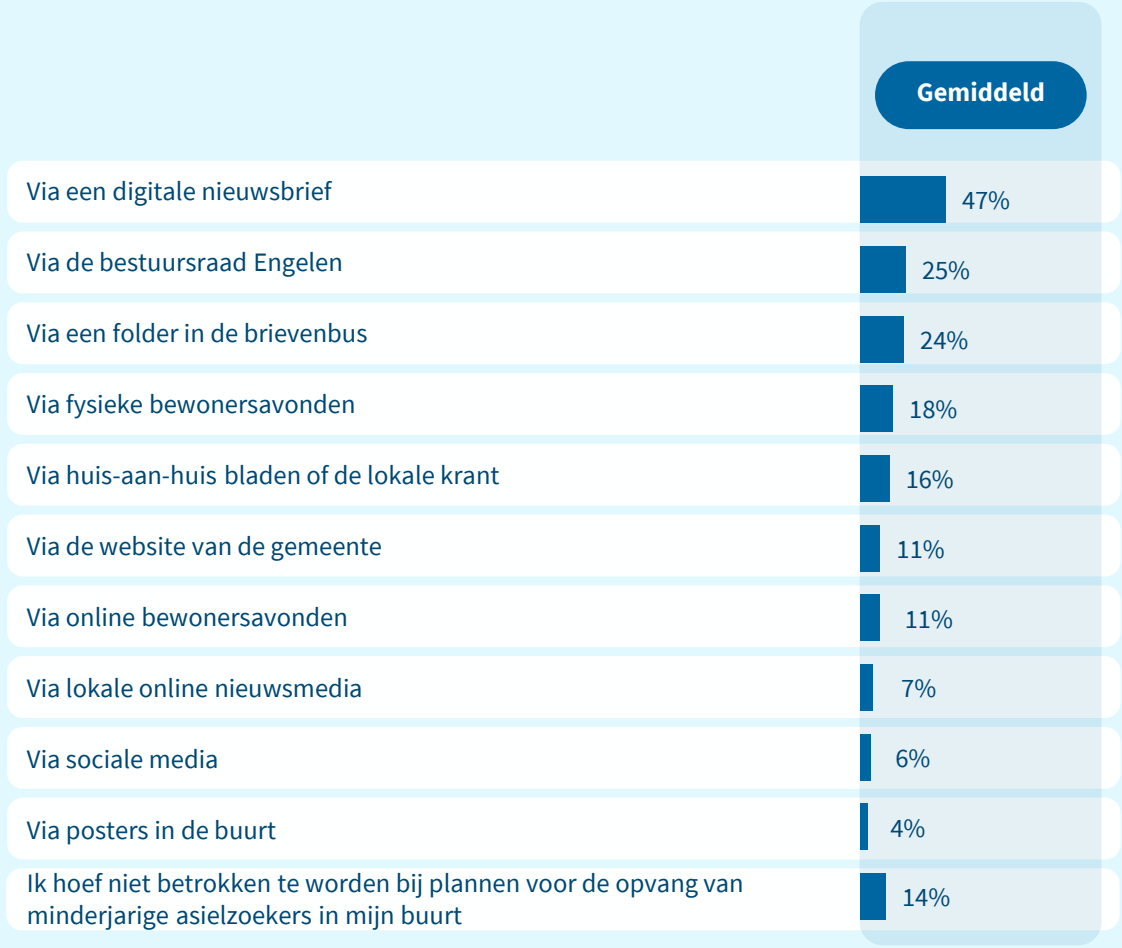

Inwoners die bij willen dragen aan de opvang, willen dat het vaakst door taalmaatje te zijn of spullen te doneren

- Ook vroegen we inwoners of er iets is wat zij zelf zouden willen bijdragen aan de opvang van minderjarige asielzoekers. Ze konden meerdere opties kiezen. Op deze pagina presenteren we de gemiddelde resultaten.

- Het figuur hiernaast laat zien dat bijna de helft (45%) aangeeft op dit moment geen mogelijkheid te zien om bij te dragen. Anderen geven aan wel te willen bijdragen. Zij kiezen relatief het vaakst voor het zijn van een taalmaatje (20%) om in gesprekken asielzoekers te helpen met het oefenen van de Nederlandse taal en voor het doneren van spullen (20%). Verder kiezen inwoners (ook) voor:
  - Meehelpen aan buurtactiviteiten waarbij de minderjarige asielzoekers worden betrokken (10%)
  - Huiswerkbegeleiding of bijles geven (10%)
  - Sportieve of creatieve activiteiten begeleiden (8%)

- Verder koos 12% van de inwoners (ook) voor het open invulveld ‘Anders, namelijk’. In de analyse daarvan zien we terug dat dit deelnemers zijn die nog iets kwijt willen over de locatie of het proces (in lijn met de reacties op pagina 14), deelnemers die aangeven graag te willen helpen maar dat niet kunnen om diverse redenen, deelnemers die willen helpen als de opvang of locatie verandert en tot slot enkele concrete bijdragen zoals lesgeven, stages aanbieden, buurtwacht organiseren of sociale activiteiten aanbieden.

Figuur 3.4. Over wat inwoners willen bijdragen – Gemiddeld

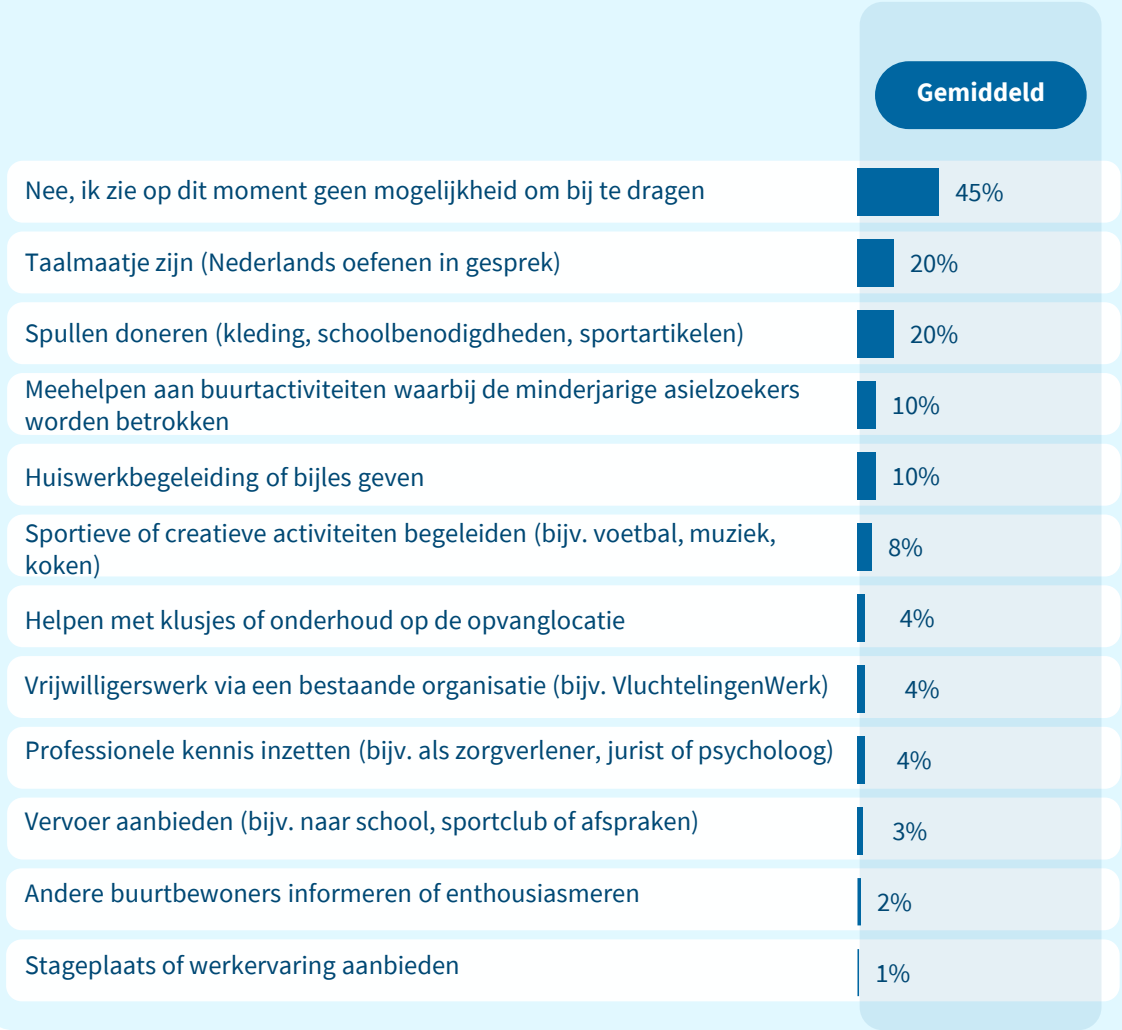

4 Leefbaarheid

- Hoe tevreden zijn inwoners over de leefbaarheid in hun buurt nu?

Wat vind je nu van jouw buurt? Over de vraagstelling

- **Doel.** In dit deel van de raadpleging konden deelnemers zich uitspreken over de leefbaarheid in hun buurt in het algemeen. Algemene zorgen en wensen zijn niet altijd mogelijk om te adresseren in een Leefbaarheidsplan rondom een specifieke opvanglocatie. Maar daar waar mogelijk wil gemeente 's-Hertogenbosch zorgen en wensen meenemen.

- **Hoofdvraag.** Wat vindt u nu van uw buurt? Hoe zou de leefbaarheid kunnen vergroten?

- **Vraagstelling**. Deelnemers kregen een gesloten vraag hoe tevreden zij nu zijn over de leefbaarheid in hun buurt nu.

- **Motivatie.** Daarna konden deelnemers hun mening toelichten in de drie open vragen:
  - *Wat vind je dat er nu goed gaat in jouw buurt?*
  - *Wat vind je dat er nu niet goed gaat in jouw buurt?*
  - *Wat is ervoor nodig om de leefbaarheid in jouw buurt te vergroten?*

- **Werkwijze.** De vragen over leefbaarheid zijn sterk gebonden aan de specifieke buurt waar deelnemers wonen. Daarom presenteren we, naast een algemeen overzicht, ook de uitkomsten per buurt. Voor de uitkomsten per buurt is er een substantiële response nodig om vanuit onderzoeksmatig oogpunt wat over de gehele buurt te kunnen zeggen. We hebben de antwoorden op de drie open vragen voor alle buurten waar genoeg respondenten waren apart geanalyseerd. Bij deze analyse hebben we een scheiding gemaakt tussen motivaties die gaan over leefbaarheid in het algemeen binnen een buurt, en de motivaties die gaan over de huidige discussie rondom de beoogde opvanglocatie. Verder zagen we dat deelnemers in hun motivaties regelmatig meerdere thema's aanhalen in één antwoord (bijv. verkeer én afval én de asieldiscussie). Daarom kunnen percentages van onderwerpen die we hebben gezien optellen tot meer dan 100%.

Kader 4. Vragen over leefbaarheid in de buurt

Hoe ervaren mensen uit de diverse buurten in deze raadpleging de leefbaarheid op dit moment?

- We vroegen deelnemers hoe tevreden ze zijn over de leefbaarheid van hun buurt nu. We gaven deelnemers het volgende mee over wat we met leefbaarheid bedoelen: *hoe jij jouw woonomgeving ervaart. Of jij de buurt geschikt vindt en je er prettig voelt.* In de figuur hiernaast presenteren we de uitkomsten. Zowel het gemiddelde als uitgesplitst voor een aantal buurten. We hebben aangegeven voor welke buurten we geen uitsplitsing konden maken.

- **Gemiddeld.** We zien dat gemiddeld genomen 81% van de inwoners (heel) tevreden is over de leefbaarheid van hun buurt nu. Daarentegen is 12% (heel) ontevreden. En 8% staat neutraal tegenover de leefbaarheid in hun buurt nu.

- **Relatief positiever in Kom Engelen, De Haverleij en Bokhoven.** In Kom Engelen, De Haverleij en Bokhoven zijn inwoners relatief positiever dan gemiddeld over de leefbaarheid in hun buurt nu. In Kom Engelen is 87% (heel) tevreden. In De Haverleij is 89% (heel) tevreden. En in Bokhoven is 94% (heel) tevreden. In de toelichtingen van deelnemers bij de open vragen komen vergelijkbare thema's terug voor deze buurten, namelijk; rust en veiligheid, sociale cohesie, de fysieke omgeving en ligging. Ook komt bij allemaal terug dat de discussie omtrent de voorgenomen opvanglocatie volgens sommigen de polarisatie heeft doen toenemen en de sociale cohesie negatief heeft beïnvloed.

- **Relatief minder positief in De Kruiskamp.** In De Kruiskamp zijn inwoners relatief minder positief dan gemiddeld over de leefbaarheid in hun buurt nu. Daar zien we dat 45% (heel) tevreden is. In de motivaties komen deels dezelfde maar ook deels andere thema's naar boven als in de andere buurten. De groep die (heel) ontevreden is, is met 32% relatief groot. Zo ervaren deelnemers in De Kruiskamp relatief vaker meerdere vormen van overlast, en geeft een substantiële groep uit deze buurt aan zorgen te hebben over en/of overlast te ervaren door de multiculturele samenstelling van deze buurt.

Figuur 4.1. Leefbaarheid – Naar buurt

"Hoe tevreden ben je over de leefbaarheid in jouw buurt nu?"

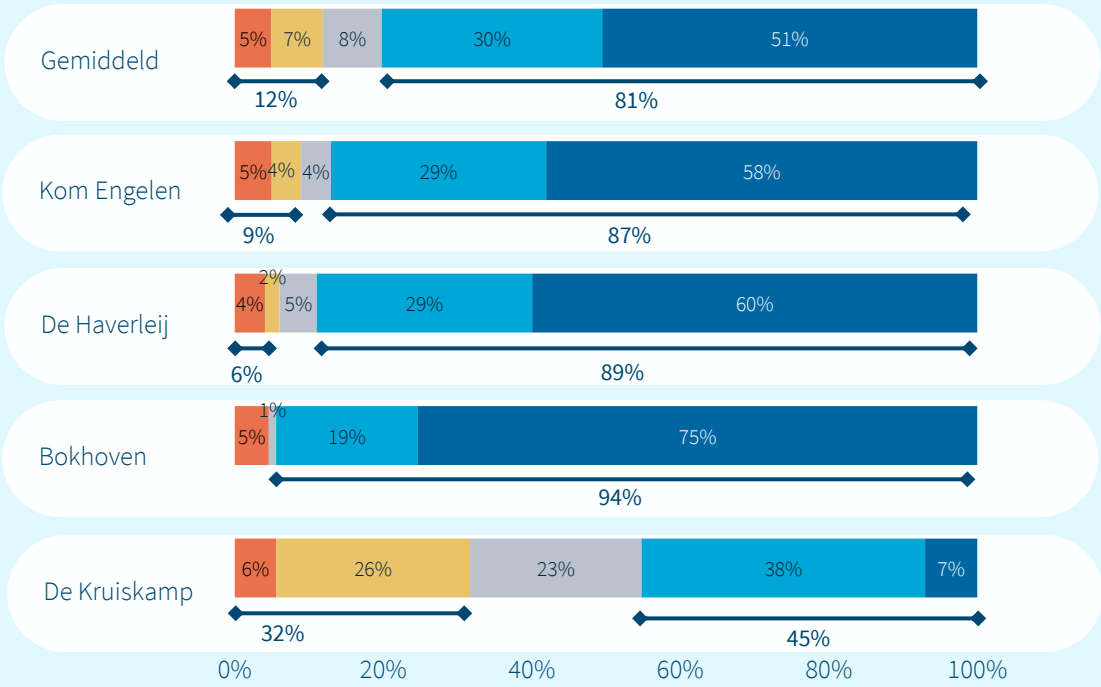

Uitsplitsing niet mogelijk voor: De Rietvelden-West, De Vutter, Engelermeer en Henriëttewaard

Heel ontevreden | Ontevreden | Neutraal | Tevreden | Heel tevreden

Percentages tellen niet altijd op tot 100%, resterend betreft ' Zeg ik liever niet / Weet ik niet'. Sommige buurten hebben te weinig respondenten voor betrouwbare uitspraken.

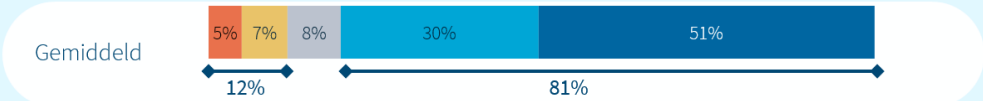

Figuur 4.2. “Wat vind je dat er nu **goed** gaat in jouw buurt?”

Leefbaarheid algemeen:

- Over de leefbaarheid in hun buurt nu is gemiddeld genomen 81% van de inwoners (heel) tevreden. Daarentegen is 12% (heel) ontevreden. En 8% staat hier neutraal tegenover. Voor de analyse van de motivaties geven we een algemeen overzicht. Hiervoor zijn alle buurten samengenomen.

- Rust en veiligheid, sociale cohesie, de fysieke omgeving en voorzieningen worden relatief vaak genoemd als positieve factoren. Deelnemers geven aan dat er een prettige sfeer hangt, het veilig is en er goed contact met de buren is. Verder zijn mensen positief over de natuur in de omgeving, over de voorzieningen en de inzet van de gemeente. Ook wordt aangehaald dat er weinig criminaliteit is.

- Wanneer we vragen wat deelnemers niet goed vinden aan hun wijk (zie Figuur 4.3, volgende pagina), lezen we dat de discussie rondom de voorgenomen opvanglocatie de leefbaarheid negatief beïnvloedt. Daarnaast wordt ook relatief vaak aangehaald dat het onderhoud en de voorzieningen niet op orde zijn, er overlast wordt ervaren op straat (stank, geluid), er verkeersoverlast is en dat mensen zich (door o.a. drugshandel op bepaalde plekken) onveilig voelen. Voor dat laatste punt wordt regelmatig de parkeerplaats bij het Engelermeer genoemd.

- Als verbeterpunten (zie Figuur 4.4, volgende pagina) motiveren deelnemers dat er wel of geen opvanglocatie moet komen. Andere zeggen dat de gemeente meer moet optreden tegen anti-opvanglocatie uitingen in de openbare ruimte. Daarnaast worden het onderhoud van voorzieningen, meer handhaving voor het behoud van de rust en meer groen aangehaald als punten voor verbetering.

Onderwerp	Illustratieve citaten	%
Rust & veiligheid	• "Rustige leeromgeving en veilig wonen. Prettige sfeer.“ • "Het is een veilige buurt, fijne straat. […] “ • "Gevoel van veiligheid is volledig aanwezig"	★★★ ★★
Sociale cohesie & onderlinge zorg	• "Goed sociaal contact ook sociale controle, niet overdreven maar wel genoeg.om je veilig en gewenst te voelen Je zult hier geen 3 dagen dood in huis liggen Aanspreken op gedrag kan.goed. instanties inlichten hoeft meestal niet, dan moet je het bont maken. Helpen elkaar als er problemen zijn” • "Saamhorigheid onder de buren“ • "Men is vriendelijk naar elkaar, er is veel verbinding. […]”	★★ ★★
Fysieke omgeving & ligging	• "Buiten het kasteel De Haverleij is het een oase van groen en daarmee een mooie woonomgeving. De nabijheid van het Engelenmeer en de golfbaan zorgen voor een goed pakket aan recreatie.“ • "Rustig, veel groen, dichtbij het water“ • "Ik ben blij met de enorme ruimte en de heerlijke rust om mij heen; dat ik te midden van de elementen van de natuur woon en regelmatig wilde dieren en vogels zie.”	★★ ★
Voorzieningen & gemeentelijke ondersteuning	• “Rustig, meldingen bij de gemeente worden adequaat opgepakt en is laagdrempelig” • “[…] en goed onderhouden groene buurt” • "Groenvoorzieningen worden bijgehouden, ik vind het een relatief schone buurt."	★★ ★
Weinig criminaliteit	• "GEEN CRIMINALITEIT. en een fijn en veilig buiten de stad leefgebied. mensen houden een oogje in het zeil […]” • "Weinig overlast en criminaliteit“ • "Nu is het goed leefbaar, mede dankzij burgerinitiatieven waardoor evt. criminele activiteiten snel opgemerkt worden."	★★
Overige onderwerpen	Kindvriendelijke buurt, activiteiten en verenigingsleven, ligging / bereikbaarheid / verkeersveiligheid	

Aantal sterren geeft een indicatie van het aantal motivaties dat over een onderwerp gaat: ★ tot ca. 5% van alle motivaties gaat over dit onderwerp | ★★ 5-10% van de motivaties | ★★★ 10-25% | ★★★★ 25-50% | ★★★★★ Meer dan 50% van de motivaties gaat hierover

Vervolg leefbaarheidsvragen – Algemeen overzicht

Figuur 4.3. “Wat vind je dat er nu **niet goed** gaat in jouw buurt?”

Onderwerp	Illustratieve citaten	%
Discussie omtrent de voorgenomen opvanglocatie / asielzoekers	• "Dat er een asielzoekers opvang komt“ • "Door de komst van het AMV is er een tweedeling in Engelen. Ik mijd het gesprek hierover met vrienden en buurtgenoten. […]” • "De borden, vlaggen, enge demonstraties"	★★★ ★★
Onderhoud / voorzieningen	• "De gemeente onderhoud de buurt erg slecht. Er wordt weinig bijgehouden / schoongemaakt.“ • "Bomen op gemeentegrond worden niet gesnoeid waardoor er veel blad overlast is in tuin.“ • "Het voorzieningenpakket is te pover. Slechts één beperkte, maar goede, supermarkt, weinig tot geen horeca of andere winkels […]”	★★ ★★
Overlast op straat / geluids- en stankoverlast	• "Kleine ergernissen, zoals luide muziek, stinksigaren en een blaffende hond van de buren“ • "In iedere buurt wonen er wel personen die anderen niet respecteren door geluidoverlast en denken dat ze er alleen wonen. Denk aan late rumoerige feesten e.d.“ • "Vervuiling en stank van de boeren. Ik kan soms de was niet buiten hangen of het raam open zetten. Dit vind ik echt vervelend.[…]”	★★ ★★
Verkeers- en recreatieoverlast	• "Parkeeroverlast van bedrijven aan de Beverspijken“ • "Snelheid verkeer“ • "Te weing parkeerplaatsen,te hard gereden in de straten,slechte bestrating"	★★ ★
Drugs / onveiligheid	• "Veel overlast, drugscriminaliteit, drugshandel, geweld, asociaal verkeersgedrag, inbraken. De buurt is de afgelopen 6 tot 10 jaar hard achteruit gegaan.“ • "De opvolging voor een aantal onveilige plekken, daar lijkt geen capaciteit voor te zijn. Denk aan hangjeugd lachgas en ander drugsgebruik rondom sportpark.“ • "Overlast bij Engelermeer op parkeerplaats; drugshandel, soms onveilig gevoel, gedumpt afval."	★★ ★
Overige onderwerpen	Afnemende sociale cohesie; geen probleem / tevreden	

Figuur 4.4. “Wat is ervoor nodig om **de leefbaarheid** in jouw buurt **te vergroten**?”

Onderwerp	Illustratieve citaten	%
Discussie omtrent de voorgenomen opvanglocatie / asielzoekers	• "Haal die borden weg, en sta niet steeds te protesteren op het fietspad.“ • "Geen AZC op deze locatie“ • "Géén POA vestigingen in pand aan Beverspijken 2"	★★ ★★
Onderhoud / voorzieningen	• "Meer winkels en horeca“ • "het mag in engelen wat levendiger, zoals bijv een leuk hip koffieplekje.“ • "Voorzieningen niveau op peil te houden, onderhoud groenvoorziening/ fietspaden/ verlichting etc goed blijven onderhouden. Engelermeer gebied veilig en schoon maken."	★★ ★
Meer handhaving / politie	• "Handhaving“ • "Meer toezicht door handhaving en camera´s […].“ • "Meer politie laten rond rijden en controleren"	★★ ★
Behoud van rust en veiligheid	• "De rust en veiligheid behouden.“ • "Veilige omgeving behouden!“ • "Dat het prettig en rustig blijft"	★★ ★
Meer groen	• "Wat meer groen is altijd goed.” • "Meer vergroening in de straten“ • "Verdere vergroening van de buurt met bomen en meer struiken."	★★ ★
Overige onderwerpen	Verkeersveiligheid; verbetering van het openbaar vervoer; geen verandering nodig / tevreden	

Aantal sterren geeft een indicatie van het aantal motivaties dat over een onderwerp gaat: ★ tot ca. 5% van alle motivaties gaat over dit onderwerp | ★★ 5-10% van de motivaties | ★★★ 10-25% | ★★★★ 25-50% | ★★★★★ Meer dan 50% van de motivaties gaat hierover

Leefbaarheid per buurt: Kom Engelen

- Inwoners zijn relatief positief over de leefbaarheid in Kom Engelen. 87% van de inwoners van Kom Engelen is (heel) tevreden over de leefbaarheid in de buurt, 4% is neutraal en 9% is (heel) ontevreden.
- Deelnemers geven aan positief te zijn over de rust, veiligheid en sociale cohesie (zie figuur rechts). Relatief veel deelnemers noemen ook de fysieke omgeving en de voorzieningen in positieve zin.
- Wanneer we vragen wat deelnemers niet goed vinden aan hun buurt (zie Figuur 4.6, volgende pagina), lezen we dat de lopende discussie rond de voorgenomen opvanglocatie de leefbaarheid in negatieve zin beïnvloedt. Verschillende deelnemers noemen in dat kader dingen als: o.a. toegenomen polarisatie, een afname van het gevoel van sociale cohesie, een gevoel dat het onveilig is om zich te uiten, en een afname van het vertrouwen in de gemeente door de manier van informeren. Verder noemen deelnemers verkeersoverlast en het beperkte aanbod van openbaar vervoer als onderwerpen die ze niet goed vinden.
- Het meest genoemde onderwerp voor het vergroten van de leefbaarheid is de voorgenomen opvanglocatie (zie Figuur 4.7, volgende pagina). Hierbinnen noemen deelnemers verschillende acties: o.a. dat de gemeente meer moet optreden tegen anti-opvanglocatie uitingen in de openbare ruimte en wordt er gesuggereerd dat de gemeente een locatie-onderzoek zou kunnen laten uitvoeren in hoeverre de locatie geschikt is als opvanglocatie.

Figuur 4.5. “Wat vind je dat er nu **goed** gaat in jouw buurt?”

Onderwerp	Illustratieve citaten	%
Rust & veiligheid	• "Engelen is één rustig mooi dorp, ieder kent elkaar... hier komt men achterom en staat de deur altijd open." • "Het is al jaren een fijn en rustig, groen en veilig dorp om te wonen. Je kunt 's nachts in je eentje de hond uitlaten." • "Weinig criminaliteit. Mooi veel groen en natuur. Mensen zijn aardig en ik voel me veilig"	★★★ ★★
Sociale cohesie & onderlinge zorg	• "Goed sociaal contact ook sociale controle, niet overdreven maar wel genoeg om je veilig en gewenst te voelen." • "Mensen kijken hier naar elkaar om, rustig en fijn wonen in een aantrekkelijke omgeving." • "Er is sociale controle, veel mensen kennen elkaar. Er worden veel social events georganiseerd."	★★ ★★
Fysieke omgeving & ligging	• "Normaal is Engelen een fijn dorp om in te wonen. Het is ruim opgezet, groen, rustig, dicht bij de stad." • "Rust in een (tamelijk) groene omgeving." • "Veel groen, ruimte, rust"	★★ ★
Voorzieningen & gemeentelijke ondersteuning	• "Voorzieningen zijn top in het dorp of nabij. De sociale cohesie is hoog, de criminaliteit is laag." • "Veel ruimte, veel groen, genoeg voorzieningen zoals: school, supermarkt, sportclubs en buurthuis" • "De buurt wordt goed onderhouden. Daarmee bedoel ik het schoonhouden door de gemeente van de straten, verlichting, groen enz."	★★ ★
Discussie omtrent de voorgenomen opvanglocatie / asielzoekers	• "Er gaat nu niets goed in de buurt, het dorp is nu sterk verdeeld, bij ons in de straat zijn zelfs buren ruzies ontstaan over het onderwerp AZC" • "Altijd erg prettig gewoond in Engelen. Is met de polarisatie in het dorp, de opgehangen borden en de intimidatie als je hier iets van zegt.“ • "Er is een 2 deling in het dorp Voelbaar. Er hangen veel vlaggen en borden en daar erger ik mij aan. Er heerst onrust in het normaal rustige dorp."	★
Overige onderwerpen	Niet specifiek	

Aantal sterren geeft een indicatie van het aantal motivaties dat over een onderwerp gaat: ★ tot ca. 5% van alle motivaties gaat over dit onderwerp | ★★ 5-10% van de motivaties | ★★★ 10-25% | ★★★★ 25-50% | ★★★★★ Meer dan 50% van de motivaties gaat hierover

Kom Engelen

Vervolg leefbaarheidsvragen – Kom Engelen

Figuur 4.6. “Wat vind je dat er nu **niet goed** gaat in jouw buurt?”

Onderwerp	Illustratieve citaten	%
Discussie omtrent de voorgenomen opvanglocatie / asielzoekers	• “Sinds bekendmaking dat AMV komt, ontstaat er een scheiding tussen de mensen.” • “Een deel van de dorpsbewoners is tegen de komst van een AZC en verzet zich daar fel tegen... Ik wil wel vluchtelingen opvangen, maar voel mij niet veilig om die mening te uiten.” • “De gemeente heeft de plannen op het laatste moment aan de bewoners van Engelen en de bewoners niet of nauwelijks geinformeerd.”	★★ ★★
Verkeersoverlast / snelheid	• “Er wordt al jaren te hard gereden. Hier wordt niets aan gedaan.” • “Steeds meer fatbikes door Engelen. Auto's rijden erg hard in de avond en nacht door de wijken.” • “Sommige mensen rijden veel te hard door de wijken, ook in de buurt van school.”	★★
Geen probleem / tevreden	• “Gaat eigenlijk allemaal wel goed.” • “Momenteel gaat alles prima” • “Eigenlijk heb ik niets te klagen.”	★★
Openbaar vervoer & bereikbaarheid	• “Het voorzieningenniveau schiet te kort. Onder meer is er nauwelijks openbaar vervoer: dat is wegbezuinigd.” • “Zeer slechte busverbinding en weinig voorzieningen (qua winkels)” • “Het openbaar vervoer is dramatisch.”	★★
Voorzieningen (winkels / horeca)	• “Weinig winkels en horeca. Af en toe geluidoverlast van muziek/festivals.” • “Te weinig faciliteiten zoals een sportschool, café, restaurant en winkels” • “Voor winkels en horeca zijn bewoners veelal afhankelijk van de Helftheuvel of de stad.”	★★
Overige onderwerpen	Hangjongerenoverlast; achterstallig onderhoud openbare ruimte/groen; geluidsoverlast (snelweg/windmolens/feesten); straatverlichting (fietspaden/donkere plekken); parkeeroverlast; te weinig communicatie/inspraak gemeente (niet opvanglocatie-gerelateerd); overlast Engelermeer	

Figuur 4.7. Wat is ervoor nodig om **de leefbaarheid** in jouw buurt **te vergroten**?”

Onderwerp	Illustratieve citaten	%
Discussie omtrent de voorgenomen opvanglocatie / asielzoekers	• “De gemeente moet een onafhankelijk locatieonderzoek laten verrichten naar de veiligheid van het plaatsen van een POL/AMV op deze locatie, en serieus andere opties overwegen.” • “Zero tolerance voor borden en vlaggen: haal ze meteen weg en deel (flinke) boetes uit.” • “Alle mensen correct te informeren, en geen tegen geweld toestaan. Ik vind het juist een goed plan om de asielzoekers een plek te geven bij een pand dat al jaren leeg staat.”	★★ ★★
Meer toezicht / handhaving / politie / camera's (algemeen)	• “Meer politie-controle of toezicht op vreemde praktijken in de wijk Engelen.” • “Meer toezicht van Boa's, politie in de avonduren” • “Simpele oplossingen zoals aanwezigheid van dienders, aanspreken en bij recidive hard aanpakken”	★★
Openbaar vervoer & bereikbaarheid	• “Verbeter het openbaar vervoer. Het aanbod van zorgfuncties mag ook beter.” • “Betere busverbindingen. Meer woningen voor senioren die kleiner willen gaan wonen.” • “Een goede busverbinding ook in de weekenden”	★★
Voorzieningen (winkels / horeca)	• “Meer winkels, restaurants en bruisendheid en een station.” • “Een leuk dorpscafé of iets van horeca zou leuk zijn.” • “Voorzieningen zoals koffietentje/terras/restaurant in het dorp.”	★★
Geen verandering nodig / tevreden	• “Laten zoals het is” • “Leefbaarheid is uitstekend” • “Is prima zo, houden zo!!!”	★★
Overige onderwerpen	Verkeersveiligheid/snelheid; meer verlichting; woningbouw/doorstroming (senioren/jeugd); onderhoud openbare ruimte/groen; parkeerbeleid	

Aantal sterren geeft een indicatie van het aantal motivaties dat over een onderwerp gaat: ★ tot ca. 5% van alle motivaties gaat over dit onderwerp | ★★ 5-10% van de motivaties | ★★★ 10-25% | ★★★★ 25-50% | ★★★★★ Meer dan 50% van de motivaties gaat hierover

Leefbaarheid per buurt: De Haverleij

- Inwoners zijn relatief positief over de leefbaarheid in De Haverleij. 89% van de inwoners van De Haverleij is (heel) tevreden over de leefbaarheid in de buurt, 5% is neutraal en 6% is (heel) ontevreden.
- Deelnemers motiveren relatief vaak dat ze positief zijn over de rust en veiligheid in de buurt (zie figuur rechts). Relatief veel deelnemers noemen ook de fysieke omgeving en de sociale cohesie in positieve zin. Een kleine groep geeft aan dat sinds de discussie over de voorgenomen opvanglocatie speelt, het niet meer goed gaat in de buurt.
- Wanneer we vragen wat deelnemers niet goed vinden aan hun buurt (zie Figuur 4.9, volgende pagina), lezen we dat de lopende discussie rond de voorgenomen opvanglocatie de leefbaarheid in negatieve zin beïnvloedt. Verschillende deelnemers noemen in dat kader dingen als: o.a. een toename in polarisatie, en een afname van het gevoel van sociale cohesie en veiligheid. Verder lezen we dat het beperkte aanbod van openbaar vervoer en het beperkte aanbod van voorzieningen en activiteiten het vaakst genoemd worden als onderwerpen die deelnemers niet goed vinden aan de leefbaarheid.
- Het meest genoemde onderwerp voor het vergroten van de leefbaarheid is de voorgenomen opvanglocatie (zie Figuur 4.10, volgende pagina). Sommige deelnemers noemen dat er wel of geen opvanglocatie moet komen. Andere dat de gemeente meer moet optreden tegen anti-opvanglocatie uitingen in de openbare ruimte. Verder geven deelnemers aan dat er geen verandering nodig is, of als verbeterpunten het openbaar vervoer, de verkeersveiligheid en de voorzieningen.

Figuur 4.8. “Wat vind je dat er nu **goed** gaat in jouw buurt?”

Onderwerp	Illustratieve citaten	%
Rust & veiligheid	• "Goed sociale controle, veiligheid, rust" • "Rustige, veilige buurt, buurt wordt leefbaar en ordelijk gehouden, mensen gaan goed/ normaal met elkaar om." • "Heerlijk rustig wonen. Weinig criminaliteit."	★★★ ★★
Fysieke omgeving & ligging	• "Veel groen, ruimte, rust, aardige mensen, dicht bij de stad" • "Natuur in de omgeving, gunstige ligging, goede buren, mooie huizen" • "prachtig onderhouden stuk natuur - mooi landschap - veel wandel- en fietsroutes - goede medische voorzieningen - prima supermarkt - aardige mensen"	★★ ★★
Sociale cohesie & onderlinge zorg	• "Mensen kennen elkaar onderling, helpen elkaar en staan voor elkaar klaar waar nodig. Kinderen kunnen veilig en met plezier buiten spelen" • "Sociale controle, er wordt naar elkaar omgekeken, mensen zijn betrokken bij elkaar en het is voor kinderen een veilige en mooie plek om op te groeien." • "De buurt is heel sociaal. Iedereen groet elkaar op straat. Er is respect onderling."	★★ ★★
Voorzieningen & gemeentelijke ondersteuning	• "Het is rustig. Openbare voorzieningen worden goed onderhouden." • "De Haverleij wordt goed onderhouden door de gemeente qua groen, verlichting, ophaaldiensten etc" • "Bereikbaarheid, voorzieningen, landelijk én dichtbij stad."	★★
Discussie omtrent de voorgenomen opvanglocatie / asielzoekers	• "Nu gaat er ff niks goed in de buurt. Polarisatie maakt ons dorp kapot." • "Ik ervaarde de sfeer als heel vriendelijk onderling (eigenlijk tot aan de protesten tegen het AZC)“ • "Het ging goed in ons rustige dorp. De mededeling over de COA opvang heeft het dorp gesplitst, gelijk de Brexit in UK. Afschuwelijk om te zien hoeveel rechts extreemisme naar voren komt. Met 30 april, 4 en 5 mei hangt er bijna geen Nederlandse vlag, nu meer dan 40."	★

Aantal sterren geeft een indicatie van het aantal motivaties dat over een onderwerp gaat: ★ tot ca. 5% van alle motivaties gaat over dit onderwerp | ★★ 5-10% van de motivaties | ★★★ 10-25% | ★★★★ 25-50% | ★★★★★ Meer dan 50% van de motivaties gaat hierover

De Haverleij

Vervolg leefbaarheidsvragen – De Haverleij

Figuur 4.9. “Wat vind je dat er nu **niet goed** gaat in jouw buurt?”

Onderwerp	Illustratieve citaten	%
Discussie omtrent de voorgenomen opvanglocatie / asielzoekers	• “De vervuiling van borden met racistische teksten en vlaggen aan lantaarnpalen en notabene ook aan bomen, irriteren mij mateloos.” • “De laatste tijd is het gevoel van veiligheid duidelijk negatief beïnvloedt door de ultra-rechtse en racistische uitingen rond de opvang.” • “De sfeer is versplinterd en de sociale cohesie is sterk afgenomen.”	★★ ★★
Geen probleem / geen mening	• “Weinig op aan te merken” • “Ik heb geen klachten” • “Alles loopt goed.”	★★ ★
Openbaar vervoer & bereikbaarheid	• “Het grootste probleem voor mij is het gebrek aan openbaar vervoer.” • “Overdag rijden er geen bussen. De voertuigen worden alleen door vrijwilligers bestuurd en er is een beperkt aantal plaatsen beschikbaar.” • “Openbaar vervoer is tot 18:00 te gebruiken. Op zondag rijdt er helemaal niks.”	★★ ★
Voorzieningen & activiteiten (o.a. jeugd)	• “Weinig te doen voor tieners. Er is een tweedeling ontstaan in Engelen door de komst van het AZC. Er is maar 1 winkel.” • “Niets te doen voor jongeren. Veel activiteiten die worden georganiseerd zijn voor bejaarden. Geen bibliotheek of buurthuis.” • “Weinig horeca/winkels. Slecht mobiel netwerk”	★★ ★
Verkeers- en recreatieoverlast (snelheid, fatbikes)	• “Asociaal rijgedrag, duwen, te hard, driften, telefoongebruik, roodrijden” • “Het Oberon (plein) wordt gebruikt als racebaan door fietsers, scooterrijders, fatbikers, etc.” • “er wordt te hard gereden op De omloop t.h.v. de kastelen.”	★★
Overige onderwerpen	Onderhoud openbare ruimte door gemeente; criminaliteit en overlast (specifiek Engelermeer); hondenoverlast	

Figuur 4.10. “Wat is ervoor nodig om **de leefbaarheid** in jouw buurt **te vergroten**?”

Onderwerp	Illustratieve citaten	%
Discussie omtrent de voorgenomen opvanglocatie / asielzoekers	• “Een streng beleid tegen de uiterst kwalijke teksten op borden en spandoeken... direct alles verwijderen na een melding en boetes uitdelen.” • “Geen AZC.” • “Door de opvang door te laten gaan en de anti-demonstranten te laten ervaren dat hun zorgen ongegrond zijn.”	★★ ★
Geen verandering nodig / tevreden zoals het is	• “Het is prima!” • “Leefbaarheid is goed, wel een beetje achtergelegen zonder goed openbaarvervoer.” • “Er is weinig mis met de leefbaarheid.”	★★ ★
Openbaar vervoer & bereikbaarheid	• “Beter openbaar vervoer zodat je niet afhankelijk bent van een auto of motor.” • “OV-verbinding uitbreiden: bussen vaker per uur en/of snelbus naar Den Bosch CS.” • “Normaal openbaar vervoer, dus ook 's avonds en zondags.”	★★ ★
Verkeersveiligheid / snelheid	• “Eerder maaien bij in/uitritten Kastelen. Vaak levensgevaarlijke situaties” • “Snelheidsbeperkende obstakels realiseren. Camera toezicht” • “Veiligere kruispunten, fietspaden die verder van de weg afliggen, meer groen langs de fietspaden.”	★★
Voorzieningen, winkels / horeca & activiteiten voor jeugd	• “Een buurthuis of hangplek voor jongeren, meerdere winkels. Ik wil de rust en vrede in mijn buurt weer terug.” • “Meer activiteiten voor jong en oud en divers. Meer winkel plekken aub. Een buurthuis dat tussen 10-22u open is zou echt fijn zijn.” • “Winkelaanbod. Actieve sportverenigingen. Meer mogelijkheden voor woningbouw.”	★★
Overige onderwerpen	Straatverlichting en algemeen veiligheidsgevoel; onderhoud groen, bestrating en afval door gemeente; communicatie en transparantie vanuit gemeente	

Aantal sterren geeft een indicatie van het aantal motivaties dat over een onderwerp gaat: ★ tot ca. 5% van alle motivaties gaat over dit onderwerp | ★★ 5-10% van de motivaties | ★★★ 10-25% | ★★★★ 25-50% | ★★★★★ Meer dan 50% van de motivaties gaat hierover

Leefbaarheid per buurt: Bokhoven

- Inwoners zijn relatief positief over de leefbaarheid in Bokhoven. 94% van de inwoners van Bokhoven is (heel) tevreden over de leefbaarheid in de buurt, 1% is neutraal en 5% is heel ontevreden. Het aantal geschreven motivaties is relatief klein in deze groep.
- Deelnemers noemen sociale cohesie, onderlinge zorg, rust, de fysieke omgeving en veiligheid als de meest genoemde positieve factoren over wat er nu goed gaat in hun buurt (zie figuur rechts).
- Wanneer we vragen wat deelnemers niet goed vinden aan hun buurt (zie Figuur 4.12, volgende pagina), lezen we dat de lopende discussie rond de voorgenomen opvanglocatie de leefbaarheid in negatieve zin beïnvloedt. Verschillende deelnemers noemen in dat kader verschillende dingen: o.a. zorgen over de toegenomen polarisatie en weerstand tegen het voornemen voor de opvanglocatie aan De Beverspijken 2. Verder lezen we dat verkeersoverlast en recreatieoverlast (langs het water) meerdere keren genoemd worden als punten die deelnemers niet goed vinden.
- Over het vergroten van de leefbaarheid geven enkele deelnemers aan dat er geen noodzaak is om iets te verbeteren (zie Figuur 4.13 op de volgende pagina). Verder lezen we dat mensen de wens voor een ontmoetingsruimte/dorpshuis noemen.

Figuur 4.11. “Wat vind je dat er nu **goed** gaat in jouw buurt?”

Onderwerp	Illustratieve citaten	%
Sociale cohesie & onderlinge zorg	• “Ons dorp zorgt voor elkaar” • “Menselijk contact” • “Buurtbewoners zijn er voor elkaar”	★★★ ★★
Rust & veiligheid	• “Rust, veiligheid en leefgenot” • “Rustig en veilig” • “Rust en saamhorigheid”	★★ ★★
Fysieke omgeving & ligging	• “Natuurgebied Engelermeer is fijn dichtbij” • “Aangename fysieke omgeving, aan de Maas, op het platteland maar toch dicht bij de stad.” • “Rust, kalmte, bereikbaarheid.”	★★ ★
Voorzieningen & gemeentelijke ondersteuning	• “Goede infrastructuur en voorzieningen.” • “Ik waardeer de subsidie die de gemeente geeft voor sociale evenementjes.” • “Er zijn weinig/geen voorzieningen maar de inwoners helpen elkaar en vangen het gebrek aan voorzieningen zelf op.”	★★ ★
Overige onderwerpen	Niet specifiek	

Aantal sterren geeft een indicatie van het aantal motivaties dat over een onderwerp gaat: ★ tot ca. 5% van alle motivaties gaat over dit onderwerp | ★★ 5-10% van de motivaties | ★★★ 10-25% | ★★★★ 25-50% | ★★★★★ Meer dan 50% van de motivaties gaat hierover

Bokhoven

Vervolg leefbaarheidsvragen – Bokhoven

Figuur 4.12. “Wat vind je dat er nu **niet goed** gaat in jouw buurt?”

Onderwerp	Illustratieve citaten	%
Discussie omtrent de voorgenomen opvanglocatie / asielzoekers	• “Het voornemen van de gemeente om een azc in Engelen te plaatsen vind ik ongehoord.” • “Intimidatie, bedreiging vanwege vlaggen en borden rond de Beverspijken. Heeft impact op klanten van mijn bedrijf. Ook het rondgaan van lijsten met namen van mensen die voor opvang zijn werkt intimiderend.” • “Er ontstaat nu polarisatie door de discussie van de opvang”	★★ ★★
Verkeers- en recreatieoverlast	• “Veel motoren in het weekend en doorgaand verkeer.” • “Er is zomers veel geluidsoverlast van jetski's op het water waar geen enkel toezicht op lijkt te zijn” • “Teveel doorgaand verkeer: fietsers, motors, tractors, Autos, racefietsen”	★★ ★
Onderhoud / voorzieningen buitengebied	• “onderhoud door gemeente, groot verschil met andere gebieden in zelfde gemeente” • “Er is vaak te weinig begrip dat de behoeften die spelen in stedelijk 's-Hertogenbosch anders liggen in het buitengebied.” • “Speeltuin, basketbalveld, kan opknapbeurt gebruiken”	★★ ★
Windmolenpark (Heusden)	• “plannen zijn om op de grens van Bokhoven hele grote winturbines te plaatsen” • “Er is de dreiging van een windmolenpark op het grondgebied van Heusden. Vanwege de recent aangetoonde hoogte van de infrasound van die parken geeft dit een verhoogd risico op slaapverstoring.” • “mogelijk plaatsing windmolens”	★★ ★
Overige onderwerpen	Gebrek aan ontmoetingsruimte; overlast (specifiek Engelermeer); wantrouwen overheid (niet opvanglocatie-gerelateerd)	

Figuur 4.13. “Wat is ervoor nodig om **de leefbaarheid** in jouw buurt **te vergroten**?”

Onderwerp	Illustratieve citaten	%
Geen verbetering nodig / laten zoals het is	• “Op dit moment niks” • “Vooral laten zoals het is.” • “Niets”	★★ ★
Ontmoetingsruimte / dorpshuis	• “Een ontmoetingsplek in het dorp zou helpen om de leefbaarheid duurzaam te borgen” • “Een ontmoetingsruimte in het dorp waar diverse activiteiten kunnen worden georganiseerd en koffie/thee kan worden gedronken.” • “Dorpshuis”	★★ ★
Discussie omtrent de voorgenomen opvanglocatie / asielzoekers	• “Optreden tegen een kleine groep die fel tegen opvang is. Ook vanwege het delen van lijsten met namen van mensen die voor opvang zijn. We mogen niet normaal gaan vinden wat niet normaal is.” • “Nu zijn de maatregelen rondom asielopvang aan de beurt.” • "De buurt is nu nog leefbaar, maar als het voornemen voor de asielzoekers doorgezet wordt dan weet ik niet of het nog leefbaar blijft. Ik denk dat we hier niet blijven wonen en dat zou ik jammer vinden."	★★
Overige onderwerpen	Handhaving en veiligheid; behoud van dorpskarakter en eigen zeggenschap; verkeersoverlast en geluidsoverlast; groenonderhoud; overlast Engelermeer	

Aantal sterren geeft een indicatie van het aantal motivaties dat over een onderwerp gaat: ★ tot ca. 5% van alle motivaties gaat over dit onderwerp | ★★ 5-10% van de motivaties | ★★★ 10-25% | ★★★★ 25-50% | ★★★★★ Meer dan 50% van de motivaties gaat hierover

Leefbaarheid per buurt: De Kruiskamp

- Inwoners zijn relatief minder positief over de leefbaarheid in De Kruiskamp. 45% van de inwoners van De Kruiskamp is (heel) tevreden over de leefbaarheid in de buurt, 23% is neutraal en 32% is (heel) ontevreden.
- Deelnemers geven aan dat de sociale cohesie en de rust en veiligheid in de buurt factoren zijn waarover zij positief zijn (zie figuur rechts). Verder noemen relatief veel deelnemers ook de voorzieningen, de fysieke omgeving en vernieuwingen die in de wijk zijn gedaan.
- Deelnemers in De Kruiskamp noemen vijf onderwerpen in antwoord op de vraag '*Wat vind je dat er nu niet goed gaat?*' (zie Figuur 4.15 volgende pagina). Er is geen onderwerp dat de boventoon voert, het lijkt eerder om een clustering van grootstedelijke problematiek te gaan. Een groep deelnemers van De Kruiskamp noemt allereerst overlast in relatie tot multiculturaliteit. Ook verkeersoverlast is door meerdere deelnemers genoemd, waarbij vooral de Kooikersweg regelmatig valt. Tevens komen zwerfafval, afvaldumping en criminaliteit terug. Daarentegen noemen deelnemers de lopende discussie omtrent de voorgenomen opvanglocatie relatief weinig als een (negatieve) invloed op de leefbaarheid.
- Het meest genoemde onderwerp voor het vergroten van de leefbaarheid is meer handhaving (in diverse vormen) (zie Figuur 4.16, volgende pagina). Daarna volgt het samenleven tussen verschillende mensen in een multiculturele wijk. Ook maatregelen om de verkeersveiligheid te verbeteren en de openbare ruimte schoner te houden worden genoemd.

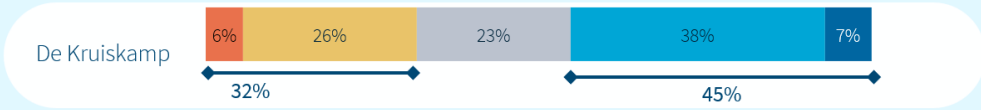

Figuur 4.14. "Wat vind je dat er nu **goed** gaat in jouw buurt?"

Onderwerp	Illustratieve citaten	%
Sociale cohesie & onderlinge zorg	• "Mensen kijken naar elkaar om en zorgen samen dat de buurt veilig is" • "De meeste buren kennen wij en hebben wij gemakkelijk contact mee. Hierdoor voelt het als een veilige buurt." • "We hebben een rustige straat waarbij de meeste buren rekening houden met elkaar en voor elkaar klaar staan."	★★ ★★
Rust & veiligheid	• "Het is er heel veilig" • "Over het algemeen redelijk veilig" • "Evenwicht, rust en veiligheid vertrouwen in medebewoners, buren en buurtgenoten en met een gerust hart kunnen slapen gaan."	★★ ★★
Voorzieningen & gemeentelijke ondersteuning	• "Het kleine winkelcentrum bij de Hoogvliet zorgt met haar ondernemers voor een gezonde en gemoedelijke sfeer." • "Alle nodige voorzieningen zijn in de buurt" • "Een fijne woonomgeving met goede wijkbewoners en winkels en andere voorzieningen op loopafstand evenals openbaar groen."	★★ ★
Fysieke omgeving & ligging	• "Bereikbaarheid winkels. Natuur in de buurt" • "Groene plek, dicht bij voorzieningen en natuur" • "groen, winkelvoorzieningen, dichtbij station en autobaan, natuur en ruimte in de directe omgeving"	★★ ★
Vernieuwing / onderhoud wijk door gemeente	• "De afgelopen jaren zijn veel huurwoningen verduurzaamd en zijn verschillende wegen opnieuw ingericht. Hierdoor heeft de wijk een verzorgdere uitstraling gekregen." • "De nieuwe bestrating geeft een mooie nieuwe look aan de wijk." • "Kruiskamp vernieuwd, jonge gezinnen kunnen in deze wijk prijstechnisch wat gemakkelijker aankopen."	★★
Overige onderwerpen	Diversiteit / multiculturaliteit van de wijk; discussie omtrent de voorgenomen opvanglocatie / asielzoekers	

Aantal sterren geeft een indicatie van het aantal motivaties dat over een onderwerp gaat: ★ tot ca. 5% van alle motivaties gaat over dit onderwerp | ★★ 5-10% van de motivaties | ★★★ 10-25% | ★★★★ 25-50% | ★★★★★ Meer dan 50% van de motivaties gaat hierover

De Kruiskamp

Vervolg leefbaarheidsvragen – De Kruiskamp

Figuur 4.15. “Wat vind je dat er nu **niet goed** gaat in jouw buurt?”

Onderwerp	Illustratieve citaten	%
Zorgen over nationaliteit / afkomst i.r.t. overlast	• “Teveel jonge allochtonen die nu ook al voor problemen zorgen. Ik als vrouw let nu al op waar ik loop en hoe laat.” • “Mislukte integratie van mensen van buitenlandse afkomst, waardoor er overlast ontstaat in de vorm van seksuele intimidatie, agressief gedrag, vandalisme en een gevoel van algehele onveiligheid.” • “Het is op zich geen probleem dat het een multiculturele buurt is, maar er heerst wel veel onbeschoftheid, een gebrek aan respect voor anderen en voor de regels.”	★★ ★
Verkeersoverlast (hard rijden, racen, fatbikes)	• “De verkeersveiligheid kooikersweg lijkt wel een racebaan” • “Verkeer is een groot probleem. Het gaat allemaal veel te hard.” • “Heel veel jongeren op die fatbikes, kooikersweg is net een racebaan van 's morgens vroeg tot 's avonds laat”	★★ ★
Zwerfafval & afvaldumping	• “Ik vind dat er veel zwerfafval is, in de buurt wordt ook grof vuil gedumpt” • “De gemeente doet weinig tot niks aan zwerfafval, er wordt regelmatig afval gedumpt in de wijk” • “Illegaal storten van puin bij de glasbakken en in brandgangen.”	★★ ★
Criminaliteit (inbraak, drugs, vandalisme)	• “Laatste maand 5 woninginbraken geweest” • “Geen handhaving. Veel criminaliteit. Drugsdealers, prostitutie, afval dumpen.” • “onveiligheid, veel drugscriminaliteit vooral in de avonduren en heel weinig politie patrouilles.”	★★ ★
Geluidsoverlast (verkeer / industrie / vuurwerk)	• “De geluidsoverlast van de A59, die steeds meer wordt.” • “Rustverstorend lawaai van de A27.” • “Snelweglawaai, regelmatig inbraken, stank van hak fabriek”	★★ ★
Overige onderwerpen	Parkeeroverlast; hangjongeren/overlast; overlast in Beatrixpark; gebrek aan handhaving; onderhoud openbare ruimte; discussie omtrent de voorgenomen opvanglocatie / asielzoekers	

Figuur 4.16. “Wat is ervoor nodig om **de leefbaarheid** in jouw buurt **te vergroten**?”

Onderwerp	Illustratieve citaten	%
Meer handhaving / politie / toezicht / camera's	• “Beter toezicht door politie en handhaving” • “Meer politie op straat en ouders van respectloze kinderen aanspreken” • “Beëindigen van gedogen en betere zichtbaarheid wijkagent of vergelijkbare functionaris."	★★ ★
Samenleven in een multiculturele buurt	• “Buurtbemiddeling van slecht geïntegreerde niet-Nederlanders, om nog eens goed duidelijk te maken dat we in Nederland zo niet met elkaar omgaan.” • “Minder verschillende culturen bij elkaar in een wijk“ • "Nederlandse normen en waarde weer op nummer 1. […]”	★★
Verkeersveiligheid / snelheids-maatregelen	• “Er moet echt iets gedaan worden aan de verkeersveiligheid in dit gebied.” • “Een flitspaal of drempels op de Kruiskampsingel en Kooikersweg, zodat automobilisten hun snelheid matigen.” • “Snelheid op kooikersweg omlaag plus oversteekplaats bij de hoogvliet”	★★
Onderhoud / schoonhouden openbare ruimte	• “De buurt beter te onderhouden en schoon te houden.” • “Betere onderhoud en schoonmaak zou een groot verschil maken.” • “Beter onderhoud van de groenvoorziening, vaker afval opruimen.”	★★
Activiteiten / begeleiding voor jeugd	• “Meer aandacht voor de opgroeiende jeugd. Samenkomst mogelijkheden en echte aandacht.” • “Meer activiteiten voor jongeren” • “Meer plekken waar jongeren samen kunnen komen met bv hun auto's/scooters want nu worden we overal weg gestuurd.”	★★
Overige onderwerpen	Discussie omtrent de voorgenomen opvanglocatie / asielzoekers; meer respect/omgangsvormen; geluidsoverlast beperken; meer straatverlichting; parkeerbeleid	

Aantal sterren geeft een indicatie van het aantal motivaties dat over een onderwerp gaat: ★ tot ca. 5% van alle motivaties gaat over dit onderwerp | ★★ 5-10% van de motivaties | ★★★ 10-25% | ★★★★ 25-50% | ★★★★★ Meer dan 50% van de motivaties gaat hierover

5

Over de raadpleging

- Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren?
- Welk rapportcijfer gaven zij?

Hoe hebben deelnemers de raadpleging gewaardeerd?

- We stelden deelnemers aan het eind van de raadpleging nog een paar vragen over hoe ze de raadpleging waardeerden. De figuur op deze pagina laat zien hoe deelnemers antwoordden op verschillende stellingen.
- Deelnemers zijn gemiddeld genomen positief over de raadpleging. 79% van de deelnemers geeft een voldoende. Ze beoordelen de raadpleging gemiddeld met een rapportcijfer 6,6. De groep inwoners die het (helemaal) oneens is met het voornemen van de gemeente om 50 minderjarige asielzoekers aan De Beverspijken 2 op te vangen geeft gemiddeld een 5,7. De groep inwoners die het (helemaal) eens is geeft gemiddeld een 7,8. De neutrale groep bevindt zich hier tussenin.
- Een meerderheid van de deelnemers (69%) geeft aan hun mening kwijt te kunnen in deze raadpleging. 11% kon dat niet. En 19% is neutraal.
- 58% van de deelnemers vertrouwt er op dat het een eerlijke raadpleging is. 18% geeft aan er niet op te vertrouwen dat dit een eerlijke raadpleging is. En 23% is neutraal.
- Een meerderheid van de deelnemers (91%) geeft aan dit een belangrijk onderwerp te vinden om hun mening over te geven. 2% vond dit niet. En 7% is neutraal. Verder zien we dat deze raadpleging mensen heeft bereikt die niet eerder hebben meegedacht.72% van de deelnemers heeft niet eerder zijn of haar mening gegeven over dit onderwerp aan de gemeente ’s-Hertogenbosch.
- 3% van de deelnemers gaf aan dat de raadpleging moeilijk te begrijpen was. 81% vond dat niet. En 14% is neutraal.

Figuur 5.1. Vragen over de raadpleging

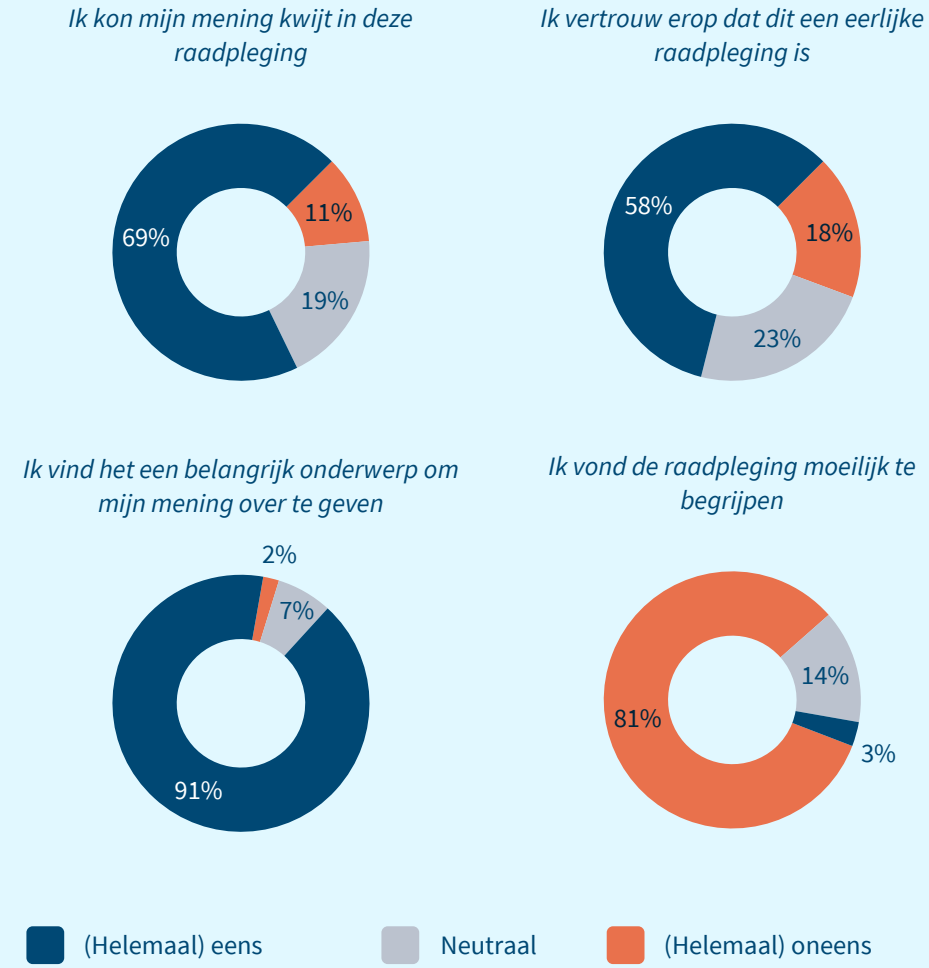

Totaal percentages tellen niet altijd op tot 100% door afronding of deelnemers die een vraag hebben overgeslagen

Figuur 5.2. Wat vond je goed of niet goed aan deze raadpleging?

Goed	Niet goed
Positief over burgerparticipatie en betrokkenheid	Timing: inwoners worden te laat betrokken, tijdens de vakantieperiode of kunnen te kort meedenken
Vraagstelling is helder en duidelijk	Mist de vraag óf er een opvanglocatie moet komen, heeft gevoel dat het besluit vaststaat
Positief over het bestaan van en initiatief tot de raadpleging	Gevoel van onjuiste / onvolledige informatievoorzieningen (duur en aantallen van opvanglocatie)
Positief over anoniem mening kunnen geven dan wel toegankelijk voor iedereen	Ontevreden over (wijze van) punten toekennen in de keuzetaak
Vraagstelling biedt ruimte voor toelichting en eigen mening	Mist transparantie over vervolg en terugkoppeling

Hoe hebben deelnemers de raadpleging gewaardeerd?

- Naast de stellingen hebben we deelnemers met een open vraag gevraagd wat ze goed of niet goed vonden aan de raadpleging. De figuur op deze pagina laat de antwoorden zien gecategoriseerd voor *goed* en *niet goed*.
- Deelnemers geven aan dat ze positief zijn over burgerparticipatie en het bestaan van de raadpleging. Anderen vonden de vraagstelling duidelijk en helder of zijn positief over het bestaan van een initiatief tot de raadpleging. Ook werd gewaardeerd dat anoniem op een toegankelijke manier meegedacht kon worden over dit onderwerp. En dat er ruimte was voor een toelichting of eigen mening.
- Deelnemers kwamen ook met punten die ze niet goed vonden. Als grootste verbeterpunt geven deelnemers de timing aan. Zowel over dat inwoners te laat betrokken worden, betrokken worden tijdens de vakantieperiode als (te) kort de tijd te hebben om mee te denken. Anderen hebben het gevoel dat het besluit vaststaat of hebben het gevoel dat er onjuiste of onvolledige informatie wordt gegeven in de raadpleging. Verder benoemen deelnemers ontevreden te zijn over het toekennen van punten of missen ze transparantie over het vervolg.

"Beetje laat. Had hier vooraf mee gekomen had een hoop ergernis voorkomen."

"De persoonlijke benadering, het feit dat het digitaal was. Voor mijn gevoel kon ik alles kwijt wat ik kwijt wilde over dit onderwerp. Omdat het digitaal en anoniem is durven mensen denk ik te zeggen wat ze echt vinden."

"Ik hoop dat er ook echt iets wordt gedaan met de zorgen. Nogmaals, ik ben geen tegenstander maar heb wel zorgen over locatie en proces."

"Goed dat de gemeente de burgers raadpleegt omdat dit onderwep helaas polariseert"

6 Methodologie

- Hoe is de raadpleging tot stand gekomen?
- Hoe zijn de data geanalyseerd?

Ontwerp, uitvoering en analyse van deze raadpleging vond plaats in drie fases

Overzicht van het proces: Welke stappen zijn doorlopen?

1 **Ontwerp van de PWE-raadpleging**

Juni 2026

Stap 1 — **Ontwerpen met beleidsmakers**

Stap 2 — **Samenstellen van de online raadpleging**

2 **Openstelling en dataverzameling**

Juli 2026

Stap 3 — **Dataverzameling**

3 **Analyse en rapportage**

Juli – augustus 2026

Stap 4 — **Data analyse**

Stap 5 — **Rapportage**

Stap 1. Ontwerpen met beleidsmakers

- ***Ontwerpproces.*** In een iteratief ontwerpproces hebben we de hoofdvraag en inhoud van de raadpleging vormgegeven. De gemeente gaf aan het voornemen te hebben om samen met het COA een opvanglocatie voor 50 minderjarige asielzoekers te verwezenlijken aan De Beverspijken 2. Dit nieuws heeft de gemeente begin april bekend gemaakt. Vervolgens zijn er tien bewonersbijeenkomsten gehouden voor inwoners. De genoteerde input van die bijeenkomsten is meegenomen in het ontwerpproces voor de raadpleging. In samenwerking met beleidsambtenaren is het dilemma rondom het vraagstuk over de mogelijke opvanglocatie aan De Beverspijken 2 verder gedefinieerd.

- ***Uitvraag.*** Als conclusie hebben we de onderzoeksvraag geformuleerd: *'Wat vinden inwoners belangrijke afspraken voor op en rond de opvanglocatie aan De Beverspijken 2?'*

- ***Uitgangspunt*****.** Een belangrijk uitgangspunt van de raadpleging is dat de gemeente 's-Hertogenbosch de opdracht heeft gegeven om inwoners te betrekken bij de voornomen opvanglocatie aan De Beverspijken 2. Deze raadpleging is daarom alleen gefocust op die mogelijke locatie voor minderjarige asielzoekers. En gaat niet over andere mogelijke opvanglocaties in de gemeente.

- ***Definitie keuzetaak.*** Een keuzetaak volgens de PWE-methode is een experimentele opzet om voorkeuren van deelnemers te achterhalen, vaak over maatschappelijke vraagstukken. Een keuzetaak kenmerkt zich door vier elementen: (1) een onderzoeksvraag over de voorkeuren van de deelnemer rond een bepaald thema, (2) een aantal opties die de deelnemer gelijktijdig en in samenhang afweegt, (3) uitgebreide informatie over de opties, zoals het handelingsperspectief van de gemeente, en (4) een beperking (hier in de vorm van een maximum aantal punten) zodat een deelnemer alles evenveel belang kan geven, maar ook een prioritering kan maken tussen de opties.

Stap 2. Het samenstellen van de raadpleging

- ***Keuze voor puntenmodus.*** Een raadpleging volgens de PWE-methodiek kan op drie verschillende manieren geïmplementeerd worden: puntenmodus, schuifjesmodus en keuzemodus. De keuze tussen deze drie opties maken we aan de hand van de vraag of het effect van de doelen uitgedrukt kan worden in een schaars publiek goed of middel, zoals geld of uitvoeringscapaciteit. Dat is niet het geval bij dit vraagstuk. De vraag over afspraken op en rond de opvanglocatie, in essentie, een waardenvraagstuk. Het antwoord op deze vraag leidt tot een puntenmodus.

- ***Keuzesituatie.*** De keuzesituatie hield in dat deelnemers 25 punten mochten verdelen over vijf afspraken. We kiezen er vrijwel altijd voor om het aantal te verdelen punten gelijk te stellen aan het aantal opties maal vijf. Dit maakt het mogelijk dat deelnemers een absolute prioritering tussen de opties kunnen maken. Ook maakt dat onderzoeksresultaten tussen verschillende raadplegingen beter vergelijkbaar.

- ***Selectie van afspraken.*** We hebben gekozen om vijf afspraken, in willekeurige volgorde van presentatie, te laten afwegen:
    1. Inwoners goed informeren over de opvanglocatie
    2. Zorgen voor contact tussen inwoners en asielzoekers
    3. Zorgen voor veiligheid
    4. Evalueren met inwoners hoe het gaat
    5. Zorgen dat de minderjarige asielzoekers goed inburgeren

- Tijdens het ontwerpproces zijn aanvullende opties langs gekomen. Deze vijf opties zijn geselecteerd als afweging tussen overzichtelijkheid en het bestrijken van de belangrijkste beleidsdossiers en –vragen.

Stap 3. Dataverzameling

- Tussen 1 en 26 juli konden mensen meedoen via aan de raadpleging. Of een papieren versie aanvragen bij de gemeente. In totaal hebben 2.018 mensen meegedaan.

- ***Brief met code.*** De gemeente ’s-Hertogenbosch heeft brieven gestuurd naar alle 8.147 inwoners van 16 jaar of ouder die rondom de mogelijke opvanglocatie aan De Beverspijken 2 wonen. Elke brief bevatte een unieke code en de uitleg dat daarmee één keer kon worden deelgenomen. Het proactief benaderen van inwoners vergroot de kans op deelname van inwoners die uit zichzelf minder snel mee zouden doen, bijvoorbeeld omdat zij aan zelfselectie doen (‘mijn mening doet er toch niet toe’).

- ***Uitnodiging ontvangen.*** Aan alle inwoners van 16 jaar of ouder die in de omgeving van de beoogde locatie wonen is een uitnodiging tot deelname verstuurd. Inwoners uit de wijk Engelen zijn aangeschreven (waaronder de buurten Kom Engelen, De Haverleij, Bokhoven en De Vutter) en uit de buurt De Rietvelden-West. Ook is een deel van de inwoners uit de buurt De Kruiskamp aangeschreven (het stuk dat blauw gekleurd is op het kaartje hiernaast).

Omgang met persoonsgegevens

- De vragen in deze raadpleging waren allen in overeenstemming met de privacywetgeving (Algemene verordening gegevensbescherming, AVG). Omdat de raadpleging anoniem is, zijn de gegevens die we verzamelen geen persoonsgegevens. Dat betekent dat de AVG als uitgangspunt niet van toepassing is. Een anonieme raadpleging mag vragen stellen over leeftijd, gender en opleidingstype, zonder dat de AVG van toepassing is.
- In deze raadpleging is geen gegeven, of combinatie van gegevens, verzameld die herleidbaar is (zijn) tot een groep van drie huishoudens of minder in Nederland.
- Elke deelnemer aan de raadpleging kon verder zelf bepalen welke informatie hij/zij wilde delen. Alle vragen over persoonlijke kenmerken in de raadpleging bevatte ook de antwoordoptie ‘zeg ik liever niet’.

Uitnodigingen verstuurd in de wijk: Engelen

Uitnodigingen verstuurd in de buurt: De Rietvelden-West

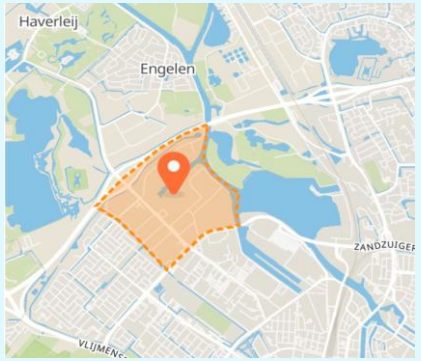

Uitnodigingen verstuurd in de buurt: Kruiskamp

Uitgenodigde postcodes vallen in het blauwe gedeelte van de kaart, vanaf Kardinaal de Jongsingel en Kooikersweg. De Gentstraat heeft alleen huisnummers rechts van de Kooikersweg. Postcodes vallen erbuiten vanaf de Evertsenstraat, Churchillaan en Helftheuvelweg.

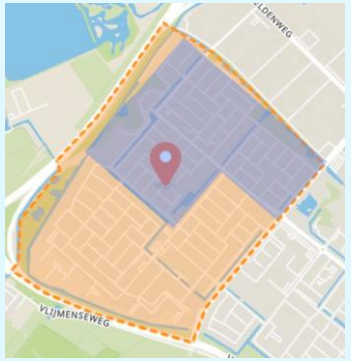

Stap 4. Data cleaning en multiplicatieve weging

- ***Data cleaning.*** Na de dataverzameling hebben we de datacleaning gedaan. We hebben respondenten verwijderd die alleen de raadpleging hebben bekeken maar niet hebben ingevuld. Ook hebben we 29 deelnames verwijderd die een tweede of derde keer met hun code en identieke demografische kenmerken hebben meegedaan. Deze selectie resulteerde in een totaal aantal van 2.018 deelnemers.

- ***Multiplicatieve weging*.** De steekproef was niet representatief op demografische kenmerken. Zo hebben er relatief meer mensen van 35 t/m 64 jaar meegedaan. Om ervoor te zorgen dat we representatieve uitspraken kunnen doen over de voorkeuren van inwoners uit het aangeschreven gebied hebben we de antwoorden van deelnemers herwogen op de volgende kenmerken: gender, leeftijd en opleiding. We zien dat de uitkomsten na de herweging hetzelfde zijn als de uitkomsten voor herweging.

- We hebben de methodiek multiplicatief wegen* gebruikt (ook wel '*raking*' genoemd). Kortgezegd doen we het volgende:
  1. We delen de deelnemers op in twee groepen voor gender (vrouw en man), drie groepen voor leeftijd (jonger dan 35, 35 t/m 64 en 65 jaar +) en drie groepen voor opleidingstype (basisonderwijs/vmbo/mbo1, havo/vwo/mbo2-4, hbo/wo)**;
  2. We hebben de verdeling van de deelnemers over deze groepen vergeleken met de verdeling in de populatie van de aangeschreven groep respondenten;
  3. We hebben een wegingsfactor gekoppeld aan elke groep. Deze wegingsfactor zorgt dat de antwoorden van een specifieke groep zwaarder tellen als er relatief weinig deelnemers in de groep zitten. En dat de antwoorden minder zwaar meetellen als er relatief veel deelnemers in deze groep zitten.

- Na het herwegen zijn de resultaten representatief voor de inwoners van het aangeschreven gebied op de bovenstaande kenmerken. Bij onderzoek is er sprake van een betrouwbaarheidsinterval en onnauwkeurigheidsmarges. In deze rapportage hanteren we een betrouwbaarheid van 95%.

Stap 5. Schrijven van de rapportage

- De kwantitatieve resultaten hebben we van duiding voorzien op basis van een *kwalitatieve* analyse van de geschreven reacties van deelnemers. Per open vraag is een willekeurige selectie van minstens 100 motivaties per standpunt (bv. eens/neutraal/oneens) geanalyseerd. Op basis van onze analyses verdelen we deze motivaties in categorieën. Op basis van hoe vaak verschillende soorten motivaties voorkomen spreken we over grote/middelgrote/kleine groepen.

- Een uitzondering hierop is het hoofdstuk over Leefbaarheid, omdat daar de vraagstelling ging over de buurt zelf en niet het hele gebied. Daarvoor is gekeken naar de buurten met een substantiële hoeveelheid deelnemers die een motivatie hebben achtergelaten alvorens deze geanalyseerd zijn (een minimum van 75 motivaties per buurt).

- In deze rapportage laten we citaten zien van deelnemers aan de raadpleging. Deze zijn geselecteerd zodat ze illustratief zijn voor de hoofdargumenten. De citaten zijn 1-op-1 de motivaties die deelnemers hebben gegeven en kunnen spellingsfouten of typefouten bevatten.

* Zie ook deze publicatie van CBS: Wegen als correctie voor non-respons

** Notitie: omdat de samenstelling op het gebied van opleidingsniveau tussen buurt De Kruiskamp substantieel verschilt van heel de wijk Engelen hebben we opleiding voor deze twee gebieden apart herwogen. Hierbij is zowel CBS-data over de buurt De Kruiskamp gebruikt als over heel de wijk Engelen.

Bijlage

Houding tegenover het voornemen van de gemeente – gewogen en ongewogen

- We legden deelnemers het voornemen voor dat de gemeente 's-Hertogenbosch samen het COA 50 asielzoekers in de leeftijd van 15 tot 18 jaar wil opvangen aan De Beverspijken 2 op bedrijventerrein De Vutter. Vervolgens vroegen we hoe mensen tegen dit voornemen aankijken. In de figuur hiernaast presenteren we zowel de gewogen resultaten, zoals op pagina 13, als de ongewogen resultaten.

- Ongewogen resultaten betekent dat de data niet zijn herwogen. Deze uitkomsten zijn niet representatief voor de inwoners van het aangeschreven gebied. De resultaten tonen aan dat het herwegen van de data niet leidt tot andere resultaten.

- **Zo laten de ongewogen resultaten laten zien dat gemiddeld genomen een meerderheid het (helemaal) oneens is met het voornemen.** Figuur B1 laat zien dat 58% (= 46% + 12%) van de deelnemers het (helemaal) oneens is ten opzichte van 29% (= 17% + 12%) van de deelnemers die het (helemaal) eens is met het voornemen. 13% geeft aan het niet eens, niet oneens te zijn met het voornemen.

Figuur B1. Hoe kijk je tegen dit voornemen aan? Ik ben het... (gewogen en ongewogen)

"De gemeente 's-Hertogenbosch wil samen met het COA 50 asielzoekers in de leeftijd van 15 tot 18 jaar opvangen aan De Beverspijken 2 op bedrijventerrein De Vutter. Dat is het voornemen van de gemeente. Hoe kijk je tegen dit voornemen aan? Ik ben het…"

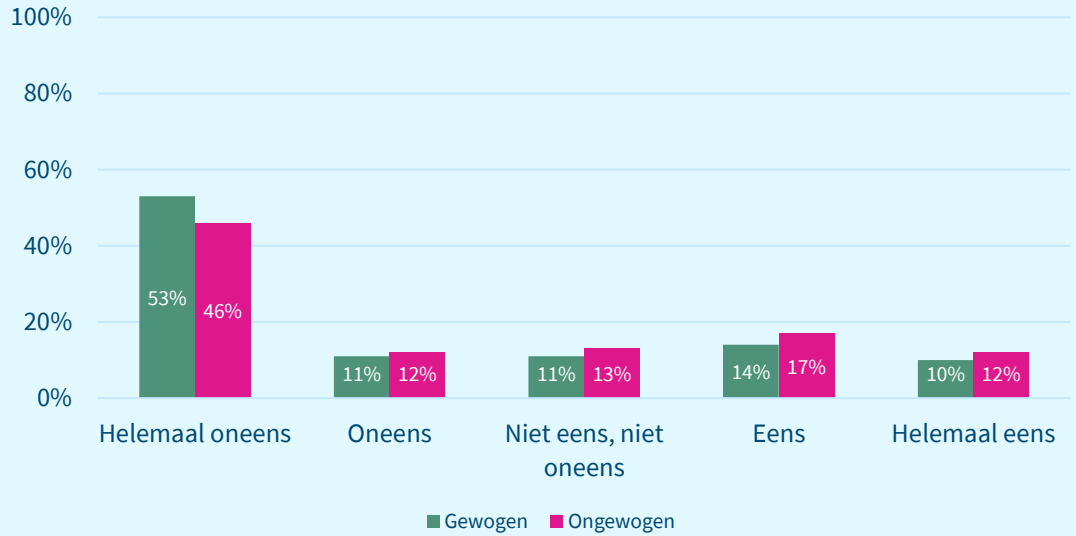

Totaal percentages kunnen afwijken van 100% door afronding of deelnemers die kozen voor 'Weet ik niet/zeg ik liever niet'.

Deelnemers geven gemiddeld prioriteit aan zorgen voor veiligheid – gewogen en ongewogen

- We vroegen deelnemers om een vijftal afspraken te prioriteren door hun punten te verdelen. De figuur hiernaast laat zowel de gewogen gemiddelde prioritering zien, zoals op pagina 22, als de ongewogen gemiddelde prioritering.

- Ongewogen resultaten betekent dat de data niet zijn herwogen. Deze uitkomsten zijn niet representatief voor de inwoners van het aangeschreven gebied. De resultaten tonen aan dat het herwegen van de data niet leidt tot andere resultaten.

- **Zo laten de ongewogen resultaten uit Figuur B2 zien dat deelnemers gemiddeld ook de meeste punten hebben gegeven aan de afspraak *zorgen voor veiligheid*.** Daarna volgen de afspraken over *inburgerging, evalueren* en *informeren*. Het gemiddeld aantal punten dat is gegeven aan deze drie afspraken ligt relatief dichtbij elkaar. Gemiddeld gezien geven deelnemers het minst aantal punten aan de afspraak *zorgen voor contact tussen inwoners en asielzoekers.*

Figuur B2. Prioritering afspraken – Gemiddeld (gewogen en ongewogen)

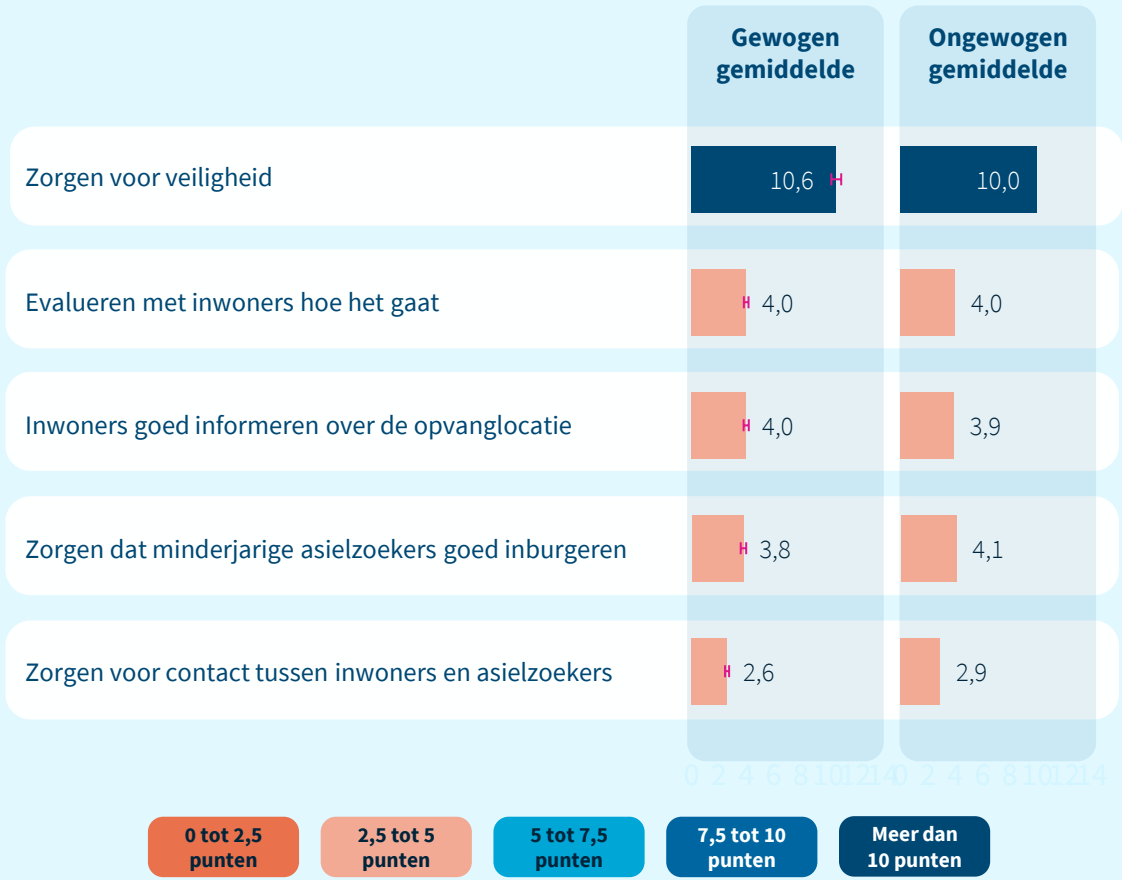

populytics.nl